

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
โรงเรียนสตรีดาววิทยา อำเภอเสีดา จังหวัดนครราชสีมา

นางสุชีรา โพธิ์พันธ์ไม้

การศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

**Factors Relating to Happiness in Learning of Secondary Students in Sida
Witthaya School, Sida District, Nakhon Ratchasima Province**

Mrs. Sucheera Popanmai

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา
จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อและนามสกุล นางสาวสุชีรา โพธิ์พันธ์ไม้

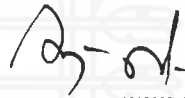
แขนงวิชา การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา สบายยิ่ง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2556

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา สบายยิ่ง)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. นีรนาท แสนสา)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้าวอิสระ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

โรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอเสด็จ จังหวัดนครราชสีมา

ผู้ศึกษา นางสาวสุจิตรา โพธิ์พันธ์ไม้ รหัสนักศึกษา 2552800324

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลภา สบายยิ่ง ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาคั่นคว้าวอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสด็จวิทยาที่มีปัจจัยทางชีวสังคมต่างกัน (2) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กับความสุขในการเรียน และ (3) ศึกษาอำนาจการพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอเสด็จ จังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั่นครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอเสด็จ จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 298 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน และแบบประเมินความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอเสด็จ จังหวัดนครราชสีมา ค่าความเที่ยงแบบประเมินความสุขในการเรียน เท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอเสด็จ จังหวัดนครราชสีมา ที่มีอายุ และระดับชั้นที่ต่างกันมีความสุขในการเรียนแตกต่างกัน (2) ปัจจัยด้านผู้เรียนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการเรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียนจากการได้รับการยอมรับ และ (3) ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพสามารถร่วมกันพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอเสด็จ จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 26.20 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ($S.E._{est}$) .35849 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ความสุขในการเรียนโดยใช้คะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y' = 2.097 + .189 X_{4(\text{ปัจจัยด้านผู้สอน})} + .129 X_{2(\text{ปัจจัยด้านครอบครัว})} + .134 X_{5(\text{ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ})}$$

และสร้างสมการพยากรณ์ความสุขในการเรียนโดยใช้คะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z' = .256 Z_{X4(\text{ปัจจัยด้านผู้สอน})} + .202 Z_{X2(\text{ปัจจัยด้านครอบครัว})} + .215 Z_{X5(\text{ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ})}$$

คำสำคัญ ความสุขในการเรียน ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านผู้สอน
ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มัธยมศึกษา

Independent Study title: Factors Relating to Happiness in Learning of Secondary Students in Sida Witthaya School, Sida District, Nakhon Ratchasima Province

Author: Mrs. Sucheera Popanmai; **ID:** 2552800324;

Degree: Master of Education (Guidance and Psychological Counseling);

Independent Study advisor: Dr. Wunlapa Sabaiying, Assistant Professor;

Academic year: 2013

Abstract

The purposes of this independent study were (1) to compare the happiness in learning of secondary students in Sida Witthaya School who had different bio-social factors; (2) to study the relationships of the student factors, family factors, friend factors, instructor factors and physical environment factors with happiness in learning; and (3) to study the predictive power of the factors for prediction of happiness in learning of secondary students in Sida Witthaya School, Sida District, Nakhon Ratchasima Province.

The sample employed in this independent study consisted of 298 Mathayom Suksa I to Mathayom Suksa VI students of Sida Witthaya School, Sida District, Nakhon Ratchasima Province in the 2013 academic year. The employed data collecting instruments were a questionnaire on factors relating to happiness in learning, and an assessment form on happiness in learning for secondary students of Sida Witthaya School, Sida District, Nakhon Ratchasima Province with reliability coefficient of .91. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The research findings were that (1) secondary students with different ages and different class levels in Sida Witthaya School, Sida District, Nakhon Ratchasima Province differed significantly in their levels of happiness in learning; (2) student factors were the factors that positively and significantly correlated at the .05 level with happiness in learning based on being accepted; and (3) the instructor factors, family factors, and physical environment factors could be combined to predict happiness in learning of secondary students in Sida Witthaya School, Sida District, Nakhon Ratchasima Province by 26.20 per cent, with estimated standard error of .35849; the regression equation for prediction of happiness in learning in the forms of raw score and standard score were as follows:

$$Y' = 2.097 + .189 X_{4(\text{Instructor factors})} + .129 X_{2(\text{Family factors})} + .134 X_{5(\text{Physical environment factors})}$$

$$Z' = .256 Z_{X4(\text{Instructor factors})} + .202 Z_{X2(\text{Family factors})} + .215 Z_{X5(\text{Physical environment factors})}$$

Keywords: Happiness in Learning, Student factors, Family factors, Friend factors, Instructor factors, Physical environment factors

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์ แขนงวิชาการ
แนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่
ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง
และดร.นิรนาท แสนสา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้
เสร็จสมบูรณ์ พร้อมทั้งให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
ขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลซึ่งมีความสำคัญยิ่งที่ก่อให้เกิดงานวิจัยเรื่องนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้รับความ
อนุเคราะห์ด้วยดีจากผู้อำนวยการโรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา นักเรียน
โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทางการแนะแนว
นางเบญจวรรณ เมืองแสน นางสาวพูนศิริลักษณ์ สมทรัพย์เสถียร และนายสินสมุทร พลจันทร์ ที่ได้
กรุณาพิจารณาแบบสอบถามความสุขในการเรียนสำหรับนักเรียนโรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา
จังหวัดนครราชสีมา

สุชีรา โพธิ์พันธ์ไม้

พฤศจิกายน 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
ทฤษฎีจิตวิทยาที่สอดคล้องกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา	7
ความสุขในการเรียน	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
ตอนที่ 1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	42
ตอนที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และความสุข ในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียน สีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรชิวะสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย ลักษณะครอบครัว ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้องในครอบครัว (รวมตัวนักเรียน) อาชีพหลัก ของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ รายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะรวมกัน ต่อเดือน	47
ตอนที่ 5 นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กับความสุข ในการเรียน การได้รับการยอมรับ การได้รับความมีเมตตา จริงใจ เอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน การมีความรัก ภูมิใจในตนเอง และ ปรับตัวได้ การได้เลือกเรียนตามความถนัดตามความสนใจ การได้เรียน บทเรียนสนุก แปลกใหม่ ไร้ใจ และการนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้	55
ตอนที่ 6 นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ส่งผลต่อความสุข ในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา	58
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
สรุปการวิจัย	59
อภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	74
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระ	75
ข แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ	77
ค ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	87
ประวัติผู้ศึกษา	95

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ความถี่ และร้อยละของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา	42
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสัมพันธ์ ต่อความสุขในการเรียน	46
ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ	47
ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุ	47
ตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา	48
ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียน สีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา	49
ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม ผลการเรียนเฉลี่ย	49
ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียน สีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย	50
ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม ลักษณะครอบครัว	50
ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียน สีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามลักษณะครอบครัว	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามลำดับการเกิด	51
ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามลำดับการเกิด	52
ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามจำนวนพี่น้องในครอบครัว	52
ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามจำนวนพี่น้อง	53
ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ	53
ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ	54
ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามรายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ	54
ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามรายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ	55
ตารางที่ 4.19 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กับความสุขในการเรียน	56
ตารางที่ 4.20 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.21 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา	58

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษามีความสำคัญเพราะถือว่าเป็นพื้นฐานของการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่ไม่ใช่แต่เพียงศึกษาค้นคว้าหาความรู้ แต่ยังต้องศึกษาให้ชัดเจนในด้านวิชาการ คือการศึกษาให้รู้จริงสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ใช้ความคิด ใช้เหตุผล เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน หรือชิ้นงานที่มีประโยชน์ มีคุณค่าต่อตนเองและส่วนร่วม ซึ่งต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง ตลอดจนเพื่อเป็นการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC (Asean Economics Community) รัฐบาล ได้มีการขยายการศึกษาออกไปอย่างกว้างขวางทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาให้รู้จักหน้าที่ รู้ช่องทางในการประกอบอาชีพและพร้อมทำงานแก้ไขปัญหาของประเทศได้อีก ทางหนึ่ง

ตามจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

การเรียนรู้อย่างมีความสุขเป็นสิ่งที่นักเรียนทุกคนต้องการ แต่ละคนจะมีวิธีการเรียนหรือปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนให้มีความสุขแตกต่างกัน ศันสนีย์ ภัทรคุปต์ และคณะ (2544) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข จะต้องคำนึงถึง สุขภาพร่างกายและความปลอดภัยจากยาเสพติด ภาวะทางจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ กระบวนการศึกษาโดยเฉพาะการประเมินผล ครูและผู้บริหารโรงเรียน และพ่อแม่ผู้ปกครอง กิตยวดี บุญเชื้อ และคณะ (2541) ได้วางหลักการสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขว่า เด็กแต่ละคนต้องได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง ครูควรให้ความเมตตา จริงใจ อ่อนโยนต่อเด็กทุกคน เด็กแต่ละคนมีโอกาสดูแลเรียนรู้อย่างเต็มที่ที่แปลกใหม่ มีสื่อการเรียนรู้ที่ดี ทันสมัย กระตุ้นการเรียนรู้ทำให้

เกิดความอยากรู้ อยากรเรียน มีความสุขในการเรียน ส่วนกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ได้แก่ การเริ่มจากบทเรียนง่ายไปสู่บทเรียนที่ยาก วิธีการเรียนสนุก จูงใจ ไม่กดดัน มีกิจกรรมที่หลากหลาย พัฒนาส่งเสริมความคิด สื่อการสอนเร้าใจ ไม่เน้นเฉพาะวิชาการ นอกจากนี้ปัจจัยในระดับชั้นเรียน ได้แก่ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียนก็ส่งผลต่อความสุขในการเรียน (นันทวัน ทองพิทักษ์: 2551)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียน ชัยวัฒน์ พันธุ์เสือ (2554) ได้ศึกษาความสุขในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความสัมพันธ์ของตัวนักเรียนกับบุคคลรอบตัว เช่น พ่อ แม่ เพื่อนๆ การช่วยเหลือและการทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือไม่ใช่เรียนแบบโดดเดี่ยว เมื่อมีเรื่องที่ตนเองไม่เข้าใจจากการสอนของครูก็สามารถปรึกษาเพื่อนหรือคนรอบข้างตัวเองได้ วรรัตน์ กัจฉมาภรณ์ และคณะ (2550) ศึกษาระดับความสุขและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า กิจกรรมที่นักเรียนต้องการให้จัดเพื่อเพิ่มความสุขในการเรียน คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ได้แก่ ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป ให้มีกิจกรรมสอดแทรกระหว่างสอน กิจกรรมทัศนศึกษา หรือเข้าค่ายต่างๆ ด้านการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมาย เช่น ขยายเวลากำหนดส่งหรือลดปริมาณงานลง รุติยา อลลิตริสี (2551) ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่า ตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านการมีครูดี ด้านการมีครอบครัวอบอุ่น ด้านการมีโรงเรียน น่าอยู่และน่าเรียน ด้านการมีชุมชนที่สงบสุขและสนับสนุนทางการศึกษา ด้านการเป็นนักเรียนดี และด้านการมีเพื่อนดี

นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ถือเป็นช่วงของเด็กวัยรุ่น ซึ่งธรรมชาติของวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงที่น่าทึ่งในทุกๆ ด้านมีการสร้างบุคลิกภาพของตนโดยเฉพาะ ต้องการการยอมรับโดยเฉพาะการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน โดยความสุขของวัยรุ่นมักขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ความสัมพันธ์ทางสังคม ความสัมพันธ์กับเพื่อน การดูแลร่างกายและจิตใจตนเองให้สดชื่นและแข็งแรงอยู่เสมอ ได้รับโอกาสให้แสดงความสามารถ หรือเมื่อผิดพลาดไป สามารถจัดการอารมณ์ ความเครียด รักษาอารมณ์ให้มั่นคง จัดการกับปัญหาต่างๆ ได้ มีแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต และมีเป้าหมายชีวิตเพื่อเตรียมพร้อมสู่อนาคต (กรมสุขภาพจิต 2556)

โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 จัดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2556 มีนักเรียนจำนวน 1,161 คน จากสถิติการเข้าห้องเรียนที่ได้จาก แบบบันทึกการสอนในปีการศึกษา 2555 พบว่ามีนักเรียนบางส่วนไม่เข้าห้องเรียนในบางรายวิชา บางส่วน

ขาดความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียน พุดคุยกันในขณะครูสอน มีการแบ่งเป็นกลุ่มในห้องเรียน มีการขอย้ายห้องเรียนกลางภาคเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากสาเหตุดังกล่าวผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน และพัฒนาปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และลดปัญหาที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

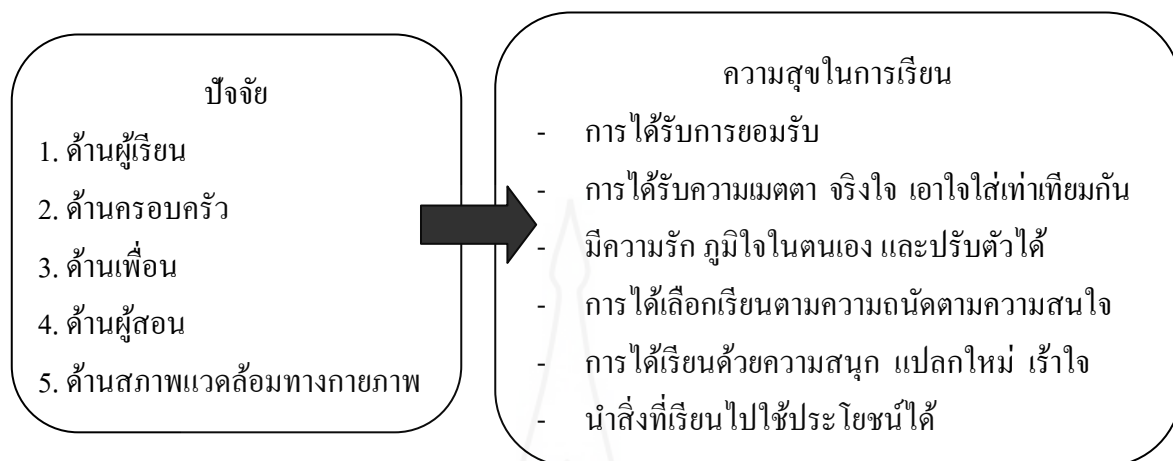
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสุขในการเรียนกับตัวแปรชีวะสังคมด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย ลักษณะครอบครัว ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้องในครอบครัว อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ และรายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ

2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กับความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

2.3 เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จากปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 ตัวแปรอิสระตั้งคมด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนรู้เฉลี่ย ลักษณะครอบครัว ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้องในครอบครัว อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ และรายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ แตกต่างกันความสุขในการเรียนของนักเรียนแตกต่างกัน

4.2 ปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

4.3 ปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ร่วมกันพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมาได้

5. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้กำหนดขอบเขตประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

6. นวัตกรรมที่เฉพาะ

6.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน หมายถึง ลักษณะ องค์ประกอบ จากผู้เรียน ครอบครัว เพื่อน ผู้สอน และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสตรีวิทยา

6.1.1 ปัจจัยด้านผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนมีความพร้อมทางร่างกาย มีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ มีความพร้อมทางอารมณ์ สภาพจิตใจดี อารมณ์สดชื่น แจ่มใส และมีความพร้อมทางสมอง รู้เป้าหมายและมุ่งมั่นหมายในการเรียน

6.1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง ครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความรัก ความสามัคคี ห่วงใยซึ่งกันและกัน ผู้ปกครองรับฟังความคิดเห็นของลูก ให้โอกาสลูกได้เลือกเรียน ตามความสนใจ ส่งเสริม กระตุ้นให้รักการเรียน ให้ความสำคัญด้านการศึกษา สนับสนุนและให้ กำลังใจ

6.1.3 ปัจจัยด้านเพื่อน หมายถึง การมีเพื่อนที่สนิทมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีนิสัยดี ตั้งใจเรียน เป็นที่ปรึกษาได้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ชักนำไปในทางไม่ดี

6.1.4 ปัจจัยด้านผู้สอน หมายถึง ครูมีอารมณ์ดี ยิ้มแย้ม แจ่มใส วางตัวเป็น แบบอย่างที่ดี พูดจาไพเราะ ขยัน อดทน มีคุณธรรม จริยธรรม เอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่าง เท่าเทียมกัน มีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาที่สอน มีทักษะในการสอน มีสื่อการสอนที่ หลากหลาย แปลกใหม่ น่าสนใจ

6.1.5 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง โรงเรียนมีห้องเรียน ห้อง ปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์ บริเวณทำกิจกรรมเพียงพอ บรรยากาศในห้องเรียนปลอดโปร่ง สะอาด แสงสว่างเพียงพอ มีภูมิทัศน์สวยงาม มีที่นั่งพักผ่อน มีโรงอาหารสะอาด มีมาตรการ ดูแลนักเรียน และมีการจัดบริการต่างๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางด้านวิชาการ

6.2 ความสุขในการเรียน หมายถึง ผู้เรียนเรียนรู้มีความสุขซึ่งเป็นผลจาก

6.2.1 การได้รับการยอมรับ ทั้งจากผู้สอน เพื่อนร่วมชั้นเรียน และครอบครัว ได้รับโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ได้เลือกอนาคตด้วยตนเองโดยมีพ่อแม่ ครู เป็นที่ปรึกษา ได้ทำกิจกรรมและได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในชั้นเรียน

6.2.2 การได้รับความเมตตา จริงใจ เอาใจใส่เท่าเทียมกัน จากครูผู้สอน ครูมีความยุติธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี มีความพร้อมในการสอน มีความมุ่งมั่นในการช่วยเหลือนักเรียน

6.2.3 มีความรัก ภูมิใจในตนเอง และปรับตัวได้ ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง รักและเห็นคุณค่าของตนเอง รู้จักข้อดีข้อด้อยของตนเอง มีเหตุผล รู้จักการปรับตัว

6.2.4 การได้เลือกเรียนตามความถนัดตามความสนใจ ได้รับการสนับสนุนด้านการเรียน ได้เลือกเรียนตามความถนัดความสนใจ ชอบวิชาที่เรียน ได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้ง ได้ทำกิจกรรมที่ชอบ

6.2.5 การได้เรียนด้วยความสนุก แปลกใหม่ ไร้ใจ ได้คิดและพัฒนาความคิด ได้รับความรู้ใหม่ๆ รักการเรียน เรียนอย่างเป็นระบบ ได้ทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน

6.2.6 นำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้ นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง รู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างมีเหตุผล มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า และนำสิ่งที่เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือผู้อื่นได้

6.3 นักเรียนโรงเรียนสตรีดาววิทยา หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนสตรีดาววิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ถึงทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่มีต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนสตรีดาววิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

7.2 เป็นแนวทางให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงปัจจัยด้านครอบครัวที่มีผลต่อความสุขในการเรียนของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการแก้ไข ปรับปรุง และจัดสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข

7.3 เป็นแนวทางให้ผู้บริหารได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการเรียนของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดหลักสูตร กำหนดนโยบาย กำหนดงบประมาณ ในการปรับปรุงพัฒนา และส่งเสริม ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข

7.4 เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการเรียนทั้ง ด้านผู้เรียน ผู้สอน เพื่อน และการจัดบรรยากาศในการเรียน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และพัฒนาปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารตำรา บทความวิชาการ แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเรียบเรียง ประมวลเป็นพื้นฐานความรู้ที่สำคัญ และเป็นประโยชน์ เพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยมีประเด็นที่สำคัญดังนี้ คือ

1. ทฤษฎีจิตวิทยาที่สอดคล้องกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
 - 1.1 หลักการพัฒนาการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
 - 1.2 ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ
2. ความสุขในการเรียน
 - 2.1 ความหมายของความสุข
 - 2.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ทฤษฎีจิตวิทยาที่สอดคล้องกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

1.1 หลักการพัฒนาการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

มาลี จุฑา (2544) ได้กล่าวถึงชีวิตมนุษย์ว่าย่อมมีการเกิด แก่ เจ็บ และตายด้วยกันทุกคนเป็นหลักสัจธรรม โดยในช่วงชีวิตตั้งแต่เกิดจนถึงแก่ จะมีพัฒนาการเป็นไปตามขั้นตอน ซึ่งมีหลักการสำคัญของพัฒนาการดังนี้

1.1.1 พัฒนาการจะเป็นไปในลักษณะต่อเนื่องกัน (Continuity) หลังการปฏิสนธิเป็นตัวอ่อนและพัฒนาการเป็นทารก เป็นเด็ก เป็นวัยรุ่น และเป็นผู้ใหญ่ ในลักษณะที่ต่อเนื่องกัน

1.1.2 พัฒนาการจะพัฒนาไปตามขั้นตอนตามลำดับ (Sequence) เช่น ทารกจะเริ่มต้นจากพลิกคว่ำ กลาน นั่ง ตั้งไข่ ยืน และเดินตามลำดับ

1.1.3 พัฒนาการจะพัฒนาตามทิศทางโดยเฉพาะ (Development Direction)

ตามกฎเกณฑ์ ดังนี้

- 1) กฎจากส่วนบนลงสู่ส่วนล่าง คือ มนุษย์จะพัฒนาที่ศีรษะ ลำตัว และปลายเท้าตามลำดับ
- 2) กฎจากส่วนกลางสู่ภายนอก คือ มนุษย์จะพัฒนาจากส่วนอกสู่แขน และมีมือตามลำดับ

1.1.4 อัตราการพัฒนาการของแต่ละคนจะแตกต่างกัน (Difference Ratio) เช่น

เด็กวัยรุ่นบางคนจะเป็นหนุ่มสาวเร็ว แต่บางคนเป็นหนุ่มสาวช้า

1.1.5 อัตราของพัฒนาการของแต่ละวัยจะแตกต่างกัน (Difference Age) วัยก่อน

คลอดอัตราของพัฒนาการจะสูงที่สุด อัตราพัฒนาการของวัยทารกอยู่ในอัตราสูงต่อจากนั้น จะลดลง และอัตราของพัฒนาการจะสูงอีกในวัยรุ่น แต่ละค่อยๆ ซ้ำลงในวัยผู้ใหญ่และวัยชรา

1.1.6 อัตราการเจริญเติบโตของอวัยวะของแต่ละคนจะแตกต่างกัน (Different Organs)

1.1.7 อัตราการเจริญเติบโตของเด็กชายและเด็กหญิงจะแตกต่างกัน (Different Sex)

1.2 ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ

จิตวิทยาการพัฒนาการเป็นการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของมนุษย์ในทุกๆ ด้าน และทุกช่วงอายุซึ่งเป็นการศึกษาและทำความเข้าใจพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออก ทั้งยังสามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อเตรียมการป้องกันแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลแต่ละคน โดยมีนักวิชาการกล่าวถึงความหมายและความสำคัญของจิตวิทยาพัฒนาการไว้ ดังนี้

พงศ์มนัส บุศยประทีป (2555) ได้ให้ความหมายของจิตวิทยาพัฒนาการว่า เป็นสาขาของจิตวิทยาที่ศึกษาเกี่ยวกับ ความเปลี่ยนแปลงของคนที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัย หรืออายุ โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมทั้งภายนอกและภายใน โดยพฤติกรรมของบุคคลนั้นแตกต่างกันไปตามอายุ ไม่ใช่เพียงแค่ร่างกายที่มีขนาดไม่เท่ากัน พฤติกรรมของคนหลายอย่างจะค่อยๆ พัฒนาไปตามช่วงวัย โดยจะมีการเปลี่ยนแปลง 2 แบบ ในบางอย่างคนเราจะค่อยๆ เปลี่ยนแปลงทีละน้อยๆ ค่อยเป็นค่อยไป หรือในบางอย่างจะไม่เปลี่ยนแปลงเท่าไร แต่เมื่อถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมก็จะเปลี่ยนอย่างรวดเร็วและเปลี่ยนอย่างมาก

นิธิพัฒน์ เมฆจร (2554) ได้ให้ความหมายของจิตวิทยาพัฒนาการว่า เป็นจิตวิทยาแขนงหนึ่งที่เน้นศึกษาพัฒนาการของมนุษย์ในทุกๆ ด้าน และทุกช่วงของชีวิต ตั้งแต่เกิดจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ซึ่งพัฒนาการที่ศึกษานั้นมีทั้งพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมถึงเรื่องของการคิด เจตคติ และบุคลิกภาพด้วย

โจน อี เคอร์เรน (2554) ได้กล่าวว่าพัฒนาการของวัยรุ่น คือเวลาของการเปลี่ยนแปลงที่น่าทึ่ง มีการเปลี่ยนแปลงอย่างน่าอัศจรรย์ในทุกๆ ด้านของพัฒนาการ ดังนี้

1. พัฒนาการทางสติปัญญาในวัยรุ่น วัยรุ่นสามารถคิดในรูปของการตั้งสมมติฐาน และพยายามพิสูจน์มันอย่างเป็นระบบ ซึ่งความสามารถนี้ทำให้วัยรุ่นสามารถเข้าใจกฎทางวิทยาศาสตร์ และสามารถคิดค้นวิธีแก้ปัญหาใหม่ๆ ได้ ทำให้วัยรุ่นคิดถึงประเด็นต่างๆ ที่นำไปสู่การตั้งคำถามที่เป็นอยู่ในสภาพปัจจุบัน เช่น ปัญหาการเมือง วัฒนธรรมประเพณี เขาอาจตั้งคำถามกับวิถีคิดของผู้ใหญ่แต่ไม่ได้หมายความว่าไม่เคารพ แต่เป็นสัญญาณบอกรู้ว่าเขาสามารถคิดได้ด้วยตนเอง และหาวิธีการเข้าใจให้ได้ว่าเขาเชื่อและเห็นคุณค่าในสิ่งใด

2. พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กวัยรุ่น เป็นช่วงที่เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์เด็กจะเข้าสู่วัยที่พัฒนาการทางเพศมีวุฒิภาวะเต็มที่ เด็กหญิงจะสามารถตั้งครรภ์ได้ และเด็กชายก็จะสามารถเป็นพ่อคนได้ เด็กวัยนี้จะได้สัมผัสกับความรู้สึทางเพศที่ใหม่และรุนแรงจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลที่ตรงไปตรงมาและถูกต้องเกี่ยวกับร่างกายและจิตใจเรื่องทางเพศ ขณะเดียวกันต้องเน้นการปกป้องสิทธิส่วนตัว ความมีศักดิ์ศรี เคารพและให้เกียรติ นอกจากนี้วัยรุ่นยังมีพัฒนาการทางสมองที่สำคัญอีกคือ โยประสาทเซลล์สมองที่ไม่ได้ใช้งานจะถูกทำลายไปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของสมอง ซึ่งกระบวนการนี้จะกินเวลาหลายปี โดยเริ่มจากด้านหลังของสมองไปสู่ด้านหน้าของสมองดังนั้นสมองส่วนหน้าจึงเป็นส่วนสุดท้ายที่จะเข้าสู่วุฒิภาวะสูงสุด ซึ่งจะยังไม่เกิดขึ้นจนกระทั่งอายุใกล้ 25 ปี กระบวนการนี้มีความสำคัญเนื่องจากสมองส่วนหน้าจำเป็นสำหรับการวางแผนและตัดสินใจ หากสมองส่วนนี้พัฒนาไม่เต็มที่หรือถูกทำลายวัยรุ่นจะมีปัญหาในการมองอนาคตล่วงหน้าถึงผลการกระทำของตนเอง โดยมักจะกระทำการใดๆ ด้วยความมูทะลุและไม่คิดให้รอบคอบจึงอาจทำอะไรที่อันตรายโดยไม่คิดถึงผลที่จะติดตามมา

3. พัฒนาการทางสังคมในวัยรุ่น สิ่งที่วัยรุ่นให้ความสำคัญในช่วงนี้ คือการบรรลุถึงความรู้สึกชัดเจนเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของตน พลังงานส่วนใหญ่ถูกใช้ไปกับการทำความเข้าใจว่าเขาคือใคร ทำไม่จึงแตกต่างจากพ่อ แม่ และครู เขจะมีพฤติกรรมต่างๆ เพื่อค้นหาอันไหนเหมาะสมกับตัวเขาได้ดีที่สุด เช่น การข้อมผมสีสดใส สักรูปลงบนผิวหนัง เจาะส่วนต่างๆ ของร่างกาย นอกจากนี้วัยรุ่นจะลองหาวิธีการใหม่ๆ ที่จะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ที่จะทำให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆ วัยรุ่นพยายามสวมบทบาทและทดลองในสิ่งที่ผู้ใหญ่ห้ามไม่ให้ทำ เช่น เขาอาจลองหาประสบการณ์กับยาเสพติดและสุรา เพศสัมพันธ์และความสัมพันธ์แบบชู้สาว

มาลี จูทา (2544) ได้สรุปลักษณะพฤติกรรมพัฒนาการของมนุษย์ที่มีช่วงอายุ 13 – 18 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Cognitive Development Theory) ได้เน้นว่าพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์จะเป็นไปตามขั้นตอน โดยพัฒนาการของเด็กในวัยรุ่นช่วงอายุ 13 – 16 ปี เป็นวัยเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรม (Formal Operation Stage) ที่สติปัญญาของวัยรุ่นจะพัฒนาได้ดีประมาณร้อยละ 90 จึงสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม นอกจากนี้ยังเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคม สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและทดสอบข้อสมมติฐานและข้อพิสูจน์ต่างๆ ได้

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางเพศของฟรอยด์ (Freud's Psychosexual Theory) ความพอใจและความสุขของเด็กวัยรุ่นอายุ 13 – 18 ปี (Genital Stage) อยู่ที่ความสนใจในเพศตรงข้าม อาจเรียกวัยนี้ว่า “วัยหวาน” เด็กชายจะเริ่มห่างแม่แต่หันมาสนใจและเลียนแบบพ่อ ขณะเดียวกันเด็กหญิงจะเริ่มห่างพ่อและเลียนแบบแม่ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจะติดตัวเด็กวัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอีริกสัน (Erikson's Psychosocial Theory) อีริกสันได้แบ่งพัฒนาการทางสังคมของบุคคลได้ 8 ขั้นตอน โดยช่วงอายุ 13 – 18 ปี เป็นช่วงการสร้างบุคลิกภาพของตน เด็กวัยนี้จะสร้างเอกลักษณ์หรือบุคลิกภาพของตน โดยเลียนแบบจากเพื่อนๆ หรือผู้ใกล้ชิด ถ้ายังสร้างเอกลักษณ์ของตนไม่ได้จะเกิดความว้าวุ่น ว้าเหว่ และหมดหวัง

4. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ได้แบ่งขั้นตอนการพัฒนาการทางจริยธรรมไว้ 6 ขั้น โดยเด็กช่วงอายุ 13 – 16 ปี ถูกแบ่งไว้ในช่วงขั้นที่ 4 คือขั้นการทำตามหน้าที่ (Authority and Social order maintaining Orientation) โดยเด็กวัยนี้จะมีความรู้และประสบการณ์ว่าแต่ละกลุ่มมีกฎเกณฑ์ให้สมาชิกยึดถือและเขาก็จะมีความเข้าใจในหน้าที่ของตนในกลุ่ม มีศรัทธาต่อกฎเกณฑ์ของกลุ่ม เข้าใจบทบาทของผู้อื่น จริยธรรมขั้นนี้เน้นเรื่องการกระทำตามหน้าที่ในหมู่คณะ ทำตามขนบธรรมเนียมประเพณี และศีลธรรมมากกว่าเรื่องการลงโทษ รางวัลและการทำตามเพื่อน

5. ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายของเด็กวัยรุ่นจะแตกต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง ในช่วงแรกของการเข้าสู่วัยรุ่นช่วงอายุ 12 ปี เด็กชายจะมีน้ำหนักน้อยกว่าเด็กหญิง โดยเด็กชายจะมีน้ำหนักเฉลี่ย 30 กิโลกรัม เด็กหญิงมีน้ำหนักเฉลี่ย 35 กิโลกรัม แต่เมื่อเข้าสู่อายุ 18 ปี เพศชายจะมีน้ำหนักมากกว่าเพศหญิงคือ มีน้ำหนักเฉลี่ย 50 กิโลกรัม ส่วนเพศหญิงมีน้ำหนักเฉลี่ย 45 กิโลกรัม สัดส่วนของร่างกายช่วงอายุ 12 ปี เด็กหญิงจะโตเร็วกว่าเด็กชาย รูปร่างหน้าตาจะใกล้เคียงผู้ใหญ่มากขึ้นและมีรูปร่างหน้าตาเป็นผู้ใหญ่เมื่อช่วงอายุ 18 ปี ส่วนโครงกระดูกและฟันเด็กอายุ 12 ปี โครงกระดูกจะยาวออกมีผลทำให้รูปร่างและสัดส่วนเปลี่ยนไป ส่วนฟันน้ำนมจะหักหมดและฟันแท้ขึ้นมาแทนและเมื่ออายุ 18 ปี กระดูกจะเจริญเต็มที่ฟันแท้ขึ้นมาครบชุด กล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหวของเด็กช่วงอายุ 12 ปี เพศหญิง

กล้ามเนื้อเจริญเร็วแสดงความเป็นสาวในช่วงอายุ 12 - 15 ปี ส่วนเพศชายกล้ามเนื้อเจริญเร็วแสดงความเป็นหนุ่มในช่วงอายุ 15 - 16 ปี และเมื่ออายุครบ 18 ปี กล้ามเนื้อจะสมบูรณ์และเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่ว

6. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ในช่วงวัยรุ่นอัตราการเจริญเติบโตทางสมองเป็นไปอย่างรวดเร็วในระยะแรกๆ และเจริญช้าลงในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ส่วนการใช้สติปัญญาเพื่อการเรียนรู้เด็กวัยรุ่นสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรมได้ ตลอดจนเข้าใจเนื้อหาสาระเชิงตรรกศาสตร์ได้ และจะมีพัฒนาการด้านความจำที่ดีที่สุด ส่วนพัฒนาการช่วงความสนใจวัยรุ่นมีช่วงความสนใจประมาณ 60 นาที ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาจึงใช้เวลาคาบละ 50 - 60 นาที เด็กวัยรุ่นมีความสนใจทางสังคมชอบงานเลี้ยง สนใจการทัศนศึกษา สนใจบทบาททางเพศ และสนใจทางด้านการเรียน

7. ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคม เด็กวัยรุ่นต้องการมีฐานะทางสังคม ให้เพื่อนๆยอมรับ มีการรวมกลุ่มในเพื่อนชายล้วนหรือกลุ่มเพื่อนหญิงล้วนจัดเป็นกลุ่มในรูปแบบต่างๆ เช่น เพื่อนเล่น เพื่อนนักเรียน มีการแต่งกายให้เท่ สวย บุคลิกดี พยายามเลือกเข้าโรงเรียนดีๆ พยายามค้นหาเรียกรื่องสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น บ้านสวยๆ รถยนต์ใหม่ๆ เพื่อโอ้อวดเพื่อน

8. ทฤษฎีพัฒนาการทางอารมณ์ พัฒนาการทางอารมณ์ของมนุษย์จะเป็นไปตามทฤษฎีอารมณ์ของเจมส์-ลางก์ (James Lange) คือ บุคคลเมื่อถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้า ก็จะเกิดอารมณ์ขึ้นโดยในเด็กวัยรุ่นเมื่อได้อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เช่น มีเพื่อนที่รู้ใจ ไปไหนไปกัน จะเกิดอารมณ์พอใจ ร่าเริง แต่หากไม่พอใจจะเกิดความเครียดเกิดขึ้น ส่วนอารมณ์โกรธ จะเกิดจากการที่เด็กวัยรุ่นเป็นช่วงที่มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย เมื่อถูกขัดใจ ถูกล้อเลียน ถูกลงโทษที่ไม่เป็นธรรม เป็นผลให้แสดงออกในลักษณะก้าวร้าว (Aggressive) เช่น หน้าอ ดินหนิ ร้องไห้ แตะ ขว้างปาสิ่งของ ทำร้ายบุคคลและสิ่งของ

อารมณ์รัก วัยรุ่นจะมีอารมณ์รักที่รุนแรง มีอุดมคติในความรัก เพื่อฝันหรือหา เมื่อผิดหวังจะมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว และรุนแรง

อารมณ์กลัว เป็นอารมณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ในเด็กวัยรุ่นความกลัวจะลดลงเมื่อมีประสบการณ์มากขึ้น

อารมณ์อิจฉา ในเด็กวัยรุ่นจะมีอารมณ์อิจฉาเพื่อนๆ ที่เด่นกว่า ทำเหมินเฉย พูดก่อนและ ถากถาง ใส่ความ นินทา ชมชู้ ขวนทะเลาะ โดยเฉพาะพฤติกรรมนินทาที่จะพัฒนาไปจนถึงวัยผู้ใหญ่

ดังนั้นสรุปได้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของมนุษย์มีความจำเป็นเนื่องจากมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัย โดยอาจเป็นไปแบบค่อยๆ เป็นค่อยๆ ไป หรือ

เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยพัฒนาการที่ศึกษานั้นมีทั้งพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา โดยเฉพาะในวัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการในด้านต่างๆ ที่รวดเร็วและชัดเจนทั้ง ด้านร่างกาย เพศ สังคม จริยธรรม สติปัญญา และอารมณ์ การศึกษาพัฒนาการทุกด้านมีความสำคัญมากเนื่องจากเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างน่าสนใจในทุกๆ ด้าน

2. ความสุขในการเรียน

2.1 การเรียนรู้อย่างมีความสุข

2.1.1 แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้อธิบายแนวคิดที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1) การสร้างความรักและความศรัทธาต่อการเรียนของผู้เรียน ซึ่งถือเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นมากเพราะเมื่อผู้เรียนเกิดความรักและศรัทธาต่อการเรียนทั้งต่อบทเรียนและครูผู้สอน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยครูผู้สอนทำความเข้าใจระหว่าง ตัวผู้สอนกับ บทเรียน ตัวผู้สอนเอง ผู้สอนกับผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออก ขอมริบสภาพที่ผู้เรียนเป็น ให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ บทเรียนที่สนุกน่าสนใจเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้เรียนตื่นตัว กระตือรือร้นที่จะเรียน ซึ่งครูผู้สอนสามารถทำได้โดยการเตรียมการสอน กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ประเมินผู้เรียนด้วยกัน มีการรายงานพัฒนาการด้านการเรียนของผู้เรียน สร้างบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลาย แทรกสอดอารมณ์ขัน แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ฝึกการแก้ปัญหา การสร้างความสนใจสร้างความผูกพันกับผู้เรียน เช่น การทำความรู้จักกับผู้เรียน จดจำสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ของผู้เรียน รักษามิตรภาพและความลับ เอาใจใส่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง

2) เห็นคุณค่าการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในการเรียนและชอบเรียนในสิ่งที่มีคุณค่าต่อผู้เรียน ซึ่งสามารถทำได้โดยการทำให้การเรียนมีความหมาย เนื้อหากระชับ ง่ายต่อการทำความเข้าใจ มีตัวอย่างชัดเจน ให้คิดตาม อธิบายชัดเจนไม่คลุมเครือ ผู้สอนต้องเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนที่มีความสามารถ มีจุดอ่อนที่ต้องการความช่วยเหลือ ความถนัด ความคิด ความชอบที่แตกต่างกัน ผู้สอนใช้บทเรียนที่มีความเป็นรูปธรรมคือ สามารถนำไปใช้ได้จริง

3) เปิดประตูสู่ธรรมชาติ เป็นการเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ทั้งใน และนอกห้องเรียน โดยบทเรียนในห้องเรียนมีความน่าสนใจ มีกิจกรรมที่หลากหลายผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่วนการเรียนรู้นอกห้องเรียนจะช่วยเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ได้สังเกตเปรียบเทียบสิ่งที่พบเห็น

ได้ข้อคิดเห็นที่ต่างจากการเรียนในห้องเรียน โดยการจัดทัศนศึกษาออกสถานที่ เชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาสนทนาแลกเปลี่ยนเพิ่มประสบการณ์ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

4) *มุ่งมาดและมั่นคง* เน้นให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง ยอมรับจุดดีจุดด้อยของตน ไม่โทษตนเองและผู้อื่น ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น สิ่งเหล่านี้จะเพิ่มพูนและพัฒนาได้ในตัวผู้เรียนซึ่งต้องมีผู้ส่งเสริม ช่วยเหลือ และให้โอกาส ผู้สอนเป็นผู้ที่สัมผัสความแตกต่างเหล่านี้ของผู้เรียนและหล่อหลอมสิ่งดีๆ ให้เกิดแก่ผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าเผชิญสถานะต่างๆ กล้าตัดสินใจ แสดงออกอย่างเหมาะสมแล้ว ย่อมส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข

5) *คารงรักษ์ไมตรีจิต* มนุษย์เป็นสัตว์สังคมมีสัญชาตญาณการอยู่ร่วมกัน ไม่ชอบอยู่โดดเดี่ยว และอีกด้านหนึ่งมนุษย์เต็มไปด้วยความคิดเกี่ยวกับตนเอง การศึกษาจะช่วยลดพฤติกรรมการคิดถึงแต่ตนเองของมนุษย์ลง ช่วยพัฒนาให้มนุษย์เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยผู้สอนมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้วยการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ได้รู้จักเพื่อนๆ เรียนรู้วิถีรักษาไมตรี มิตรภาพระหว่างเพื่อน รู้จักแบ่งปัน รู้จักการรอคอย การให้อภัย การเรียนรู้ว่าแม้คนเรามีความแตกต่างกัน แต่ถ้ามีจุดหมายเดียวกันก็สามารถช่วยเหลือกัน ยอมรับฟังซึ่งกันและกัน ช่วยกันคิดช่วยกันทำความสำเร็จก็อยู่ไม่ไกล

6) *ชีวิตที่สมดุล* คือการปรับตัวเข้าหาความพอดี รู้จักขีดจำกัดความต้องการของตน ปฏิบัติตนดีงาม ไม่หลงตัวเอง ไม่ดูถูกตัวเอง ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติและความเป็นไปของโลก ขณะเดียวกันก็ช่วยให้รู้จักตัวเอง รู้จุดอ่อน รู้จักปรับตัวเอง รู้วิธีการแก้ปัญหาได้อย่างชาญฉลาด จุดหมายของชีวิต คือ มีความสุขกายสบายใจ ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีความรักและเป็นที่รัก ได้รับการยอมรับ ประสบความสำเร็จ ได้รับการชมเชย เมื่อทำในสิ่งที่ถูกต้อง

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขว่า เป็นสภาพการจัดการเรียนการสอนที่มีบรรยากาศผ่อนคลาย มีอิสระ ยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคล มีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยแนวทางที่สำคัญคือ บทเรียนมีความใกล้ตัว มีความหมาย มีประโยชน์ กิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย สื่อการสอนน่าสนใจ การประเมินผลมุ่งเน้นตามศักยภาพของผู้เรียน ครูผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นมิตร มีเมตตา อ่อนน้อม เข้าใจ ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจและเกื้อกูลกัน

2.1.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุขไว้ 6 แนวคิด ดังนี้

1) เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง ซึ่งควรจะมีสิทธิที่จะเป็นของตัวเองที่ไม่เหมือนใคร มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความคิด ความสนใจในสิ่งต่างๆ มีความรู้สึก รัก โกรธ ดีใจ เสียใจ เหมือนผู้ใหญ่ เด็กควรได้รับโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถของตนเอง ควรมีโอกาสได้เลือกอนาคตของตนเอง ผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ ญาติ หรือครู ควรจะเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาไม่ใช่ผู้ออกคำสั่ง การตัดสินใจเลือกเรียนเพื่อการดำเนินชีวิตในอนาคตเป็นสิทธิ์โดยชอบธรรมของเด็ก

2) ครูควรมีความเมตตา จริงใจ อ่อนโยนต่อเด็กทุกคน เข้าใจพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กทุกคน เข้าใจความคิด ความฝันอันกว้างไกลของเด็กแต่ละคน เปิดโอกาสให้เขาได้สานฝันไปถึงจุดหมายที่วางไว้ ครูควรเอาใจใส่เด็กทุกคนเท่าเทียมกัน มีความยุติธรรม สม่ำเสมอ วางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี อารมณ์ดีแจ่มใส มีการเตรียมความพร้อมในการสอนให้มีคุณภาพอยู่เสมอ อดทน เสียสละ มุ่งมั่นที่จะช่วยเด็กให้รู้จักตนเอง รู้จักแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ และมีคุณธรรม

3) เด็กเกิดความรัก ภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ รู้จักตนเอง เห็นคุณค่าของชีวิต รับรู้ความหมายของการมีชีวิตอยู่ รู้จุดดีจุดด้อยของตน คิดหาวิธีการปรับปรุงแก้ไข เข้าใจธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงและรู้จักปรับตัวเองให้อยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นๆ ได้ โดยไม่เสียสุขภาพจิต รู้จักเกรงใจ ให้เกียรติผู้อื่น มีเหตุผล พร้อมทั้งจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ

4) เด็กแต่ละคนมีโอกาสดำเนินชีวิตตามความถนัดความสนใจของตนเอง เพื่อค้นพบความสามารถของตนเอง มีกำลังที่จะต่อเติมความฝันของตนเอง ได้รับรู้ว่ามีวิถีทางการแขนงต่างๆ มีประโยชน์ ถ้าเขาเอาใจใส่ มุ่งมั่น ได้เรียนรู้อย่างลึกซึ้งและกว้างไกล (learn to know) เรียนให้เข้าใจ และทำได้ ทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ (learn to do) เรียนรู้จนรู้จัก เข้าใจวิธีคิดและปฏิบัติตนของคนในอาชีพนั้น ทั้งยังสามารถประยุกต์ความรู้เข้ากับตนเอง เพื่อความสุขของตนเองและคนรอบข้าง

5) บทเรียนที่สนุก แปลกใหม่ จูงใจให้คิดตาม ใฝ่ใจให้คิดตาม ใฝ่ใจให้หาค้นหา เพิ่มเติมความรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ รู้จักคิดและพัฒนาความคิดจากความรู้ที่มีอยู่ให้ขยายไปสู่ความรู้ใหม่ เกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลองเพื่อหาความจริง เกิดความตื่นตัวในการเรียนรู้ รักการเรียน มีระบบในการเรียนและเห็นประโยชน์ของการเรียนที่ไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในห้องเรียนเท่านั้น แต่อาจมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความเป็นไปในชีวิต ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อชีวิตในแต่ละท้องถิ่น

6) สิ่งที่เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ไม่จำกัดเฉพาะในบทเรียน แต่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์จริง ทั้งยังสามารถคาดคะเน พยากรณ์ หรือตั้งข้อ

สันนิษฐานต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การค้นคว้าเพื่อพิสูจน์ความจริง รู้จักการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ มีความคิดที่มีเหตุผล มีจุดยืนที่แน่นอน เชื่อมั่นในตนเอง รู้จักการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่า สามารถให้ความช่วยเหลือผู้อื่นแนะนำผู้อื่นได้เมื่อเติบโตขึ้น

2.1.3 กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข

กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข (กิตติยวดี บุญชื้อ และคณะ 2540) ของผู้เรียน มีดังนี้

1) บทเรียนควรเริ่มจากง่ายไปสู่ยาก โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถในการยอมรับของเด็กในแต่ละวัย มีความต่อเนื่องของเนื้อหาวิชาและขยายไปสู่ความรู้แขนงอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจต่อชีวิตและโลกรอบตัว

2) วิธีการเรียนรู้ไม่ควรไม่น่าเบื่อ ตอบสนองความใคร่รู้ของผู้เรียน การนำเสนอเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ขัดเยียด กดดัน เนื้อหาที่เรียนไม่มากเกินไปจนเด็กกลัว และไม่น้อยเกินไปจนเด็กหมดความสนใจในบทเรียน

3) ทุกขั้นตอนในการเรียนรู้มุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด ในแนวคิดต่างๆ รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ จากการประมวลผลข้อมูลและเหตุผล แก้ปัญหาอย่างมีระบบ

4) การเรียนรู้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสกับความเป็นไปของสรรพสิ่งรอบๆ ตัว บทเรียนไม่จำกัดสถานที่ หรือเวลา และทุกคนมีสิทธิ์ในการเรียนรู้เท่าเทียมกัน

5) มีกิจกรรมที่หลากหลาย สนุก ชวนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมกิจกรรม ภาษาที่ใช้เข้าใจ ให้กำลังใจ และสร้างสรรค์

6) สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ต้องเร้าใจให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ ตรงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ มุ่งมั่นให้ผู้เรียนสามารถเรียนจนรู้ชัด (Learn to Know) เรียนจนทำได้ (Learn to Do) และเรียนเพื่อจะเป็น (Learn to Be)

7) การประเมินผลเน้นพัฒนาการของเด็กในภาพรวม มากกว่าการพิจารณาจากผลการทดสอบทางวิชาการและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองด้วย

ดังนั้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง ผู้เรียนได้รับการยอมรับจากผู้สอน เพื่อนร่วมชั้นเรียน และครอบครัว ได้รับโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ได้ทำกิจกรรมและได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในชั้นเรียน ได้รับการเอาใจใส่การช่วยเหลือจากครูอย่างเท่าเทียมกันกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง รักและเห็นคุณค่าของตนเอง รู้จักการปรับตัว ได้รับการสนับสนุนด้านการเรียน ได้เลือกเรียนตามความถนัดความสนใจ

ชอบวิชาที่เรียน ได้ทำกิจกรรมที่ชอบ ได้เรียนบทเรียนที่สนุกแปลกใหม่ ได้ทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และนำสิ่งที่เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือผู้อื่นได้

2.2 ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข

การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และส่งเสริมการเรียนรู้ โดยมีผู้ศึกษาและให้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545) ในหมวด 4 มาตรา 29 ระบุไว้ว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งหาวิธีการแลกเปลี่ยนการพัฒนาระหว่างชุมชน

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2543) อธิบายไว้ว่าเด็กจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นอยู่กับปัจจัยใหญ่ๆ 3 ด้าน คือ

1. ตัวเด็กเอง ประกอบด้วยความพร้อมด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 ความพร้อมทางร่างกาย การเรียนรู้จะเป็นไปได้ด้วยดีเมื่อเด็กมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง ส่งผลให้อารมณ์สดชื่น กระปรี้กระเปร่า มีความจำที่ดี เรียนรู้ได้เร็ว คิดและวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ได้ลึกซึ้ง

1.2 ความพร้อมทางสมอง เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้มีศูนย์กลางอยู่ที่สมอง ดังนั้นหากสมองบกพร่องในการทำงาน จะทำให้กระบวนการเรียนรู้เสียไปด้วย

1.3 ความพร้อมทางอารมณ์ สภาพจิตใจ และอารมณ์มีผลต่อการเรียนรู้ เด็กที่อารมณ์ดี มีความสุข ไม่มีเรื่องกังวลก็จะเรียนรู้ได้ดี

2. ครอบครัว ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญมากที่สุดที่เอื้อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี ประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

2.1 ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อ แม่ และลูก ทำให้เด็กมีจิตใจดี สบายใจ มีสมาธิและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสัมพันธ์ที่ไม่ดีของครอบครัวจะทำให้เด็กเกิดปัญหาทางจิตใจ วิตกกังวล และอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมต่างๆ เช่น การหนีเรียน ดัดสิ่งเสพติด

2.2 การถ่ายทอดคุณค่าทางการศึกษา ครอบครัวที่พ่อแม่ให้ความสำคัญกับการศึกษา เด็กก็จะเห็นความสำคัญของการเรียนและส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าครอบครัวที่ไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษา

2.3 การเป็นตัวอย่างในการแสวงหาความรู้ พ่อแม่รักการเรียนรู้ ชอบอ่านหนังสือแสวงหาความรู้ใหม่ๆ หากปฏิบัติสิ่งเหล่านี้เป็นประจำเด็กก็จะเห็นเป็นแบบอย่างและซึมซับลักษณะดังกล่าวเข้าในตัว

2.4 การฝึกวินัยให้เป็นคนเสมอต้นเสมอปลายในการใช้ชีวิตประจำวัน ส่งผลให้เด็กมีวินัยในการเรียน

2.5 การสร้างแรงจูงใจ ที่ทำให้เด็กอยากเรียนรู้ พ่อแม่ที่กระตุ้นเด็กให้มีแรงจูงใจ และมีเป้าหมายในการเรียน ทำให้มีความกระตือรือร้นในการเรียน

2.6 การสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้ พ่อแม่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น ชื้อหนังสือดีๆ ให้อ่าน พาลูกไปพิพิธภัณฑ์ จะช่วยให้เด็กมีความรู้ ที่กว้างขวาง ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในขั้นต่างๆ ดีขึ้น

2.7 สภาพแวดล้อมที่บ้านเป็นสิ่งสำคัญ เด็กที่อยู่ในบ้านที่มีความสุขไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งกันของพ่อแม่ ไม่มีเสียงรบกวนจากโทรทัศน์หรือวิทยุตลอดเวลา มีสถานที่ทำการบ้านที่เหมาะสมเป็นสัดส่วน ก็จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและมีประสิทธิภาพกว่าบ้านที่ไม่มีสภาพแวดล้อมดังกล่าว

3. โรงเรียน เป็นปัจจัยที่สำคัญมากมีผลกระตุ้นหรือยับยั้งการเรียนรู้ของเด็กได้ ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ดังนี้

3.1 นโยบายของโรงเรียนที่มีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาและกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก

3.2 ทักษะความสามารถของครู วิธีการสอนเป็นสิ่งสำคัญมาก ครูต้องมีทักษะการสอนที่ดี สามารถสอนสิ่งที่มีความซับซ้อนให้เข้าใจง่าย เปลี่ยนเนื้อหาที่น่าเบื่อให้มีความน่าสนใจ รู้จักหาเทคนิคช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาให้เรียนได้ดีขึ้น

3.3 ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน จะทำให้นักเรียนกล้าถามและกล้าแสดงความคิดเห็น

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเพื่อนๆ ถ้ามีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนๆ จะทำให้เด็กอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ไม่วิตกกังวล ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุข ในการเรียนรู้ของนักเรียน 5 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านผู้สอน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

2.2.1 ปัจจัยด้านผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) ให้แนวคิดไว้ว่า สิ่งที่มีผลต่อการเรียนรู้ หรือส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ เกิดจากคุณลักษณะของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นบุคลิกภาพ อายุ เพศ ความสนใจ ความถนัด ความพร้อม ที่แตกต่างกันไปในแต่ละคน รวมทั้งแรงจูงใจในการเรียนก็ เป็นสิ่งสำคัญ ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจจะมีความพร้อมมากกว่าผู้ที่ขาดแรงจูงใจในการเรียน สิ่งเหล่านี้ จัดเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญมีผลต่อการเรียนรู้ สามารถแยกได้ดังนี้

1. วุฒิภาวะและความพร้อม วุฒิภาวะ (Maturity) หมายถึง ความเจริญเติบโต ของเด็กโดยธรรมชาติ ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ส่วนความพร้อม (Readiness) คือ สภาพความเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม สติปัญญา ความสนใจและ ความรู้พื้นฐานที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้

2. ความสามารถ หมายถึง เซวาน์ปัญญา คนที่มีเซวาน์ปัญญาน้อยย่อมเรียนรู้ ได้แต่ในเรื่องง่ายๆ ส่วนคนที่มีเซวาน์ปัญญาสูงย่อมเรียนรู้ได้ในเรื่องยากได้

3. ความสนใจ เป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญที่จะทำให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วย ให้การเรียนรู้มีจุดหมายที่แน่นอน บางครั้งความสนใจเกิดจากความถนัดและเจตคติที่ดีต่อเรื่องนั้น รวมทั้งวิธีการเสริมแรงให้เกิดความอยากเรียน

4. ประสบการณ์ของผู้เรียน หากผู้เรียนมีความรู้เรื่องนั้นมาก่อนก็อาจมีผล ต่อการเรียนรู้ในอีกเรื่องหนึ่ง นั่นคือความรู้เดิมที่มีอยู่ช่วยเสริมให้เกิดการเรียนรู้ใหม่

5. ความบกพร่องทางร่างกาย มีผลต่อการเรียนรู้ เช่น ตา หู ปาก สมอง มือ หากเสียไปก็จะทำให้การเรียนรู้หยุดชะงักหรือเรียนไม่ได้ หรือไม่ได้ดีเท่าที่ควร

สันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544) เสนอแนวคิดไว้ว่า เด็กจะเรียนรู้อย่างมีความสุข ต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญ ดังนี้

1. สุขภาพร่างกายและปลอดภัยจากยาเสพติด ถ้าเด็กมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บก็จะมีมีความสุข แต่ถ้าเด็กที่เจ็บป่วยเป็นโรคบางอย่างที่ทำให้เกิดความเจ็บปวด คงจะไม่มีมีความสุข นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงความปลอดภัยจากยาเสพติด เพราะมีงานวิจัยที่ยืนยัน ว่ายาเสพติดสามารถทำลายระบบการทำงานที่ซับซ้อนของสมองที่ส่งผลกระทบต่อภาวะจิตใจและ สติปัญญา ซึ่งสามารถที่จะทำลายสมองได้อย่างถาวร

2. ภาวะทางจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ เด็กจะเรียนรู้อย่างมีความสุข ได้นั้น เขาต้องไม่เกิดความเบื่อหน่าย เพราะหากเกิดความเบื่อหน่าย เกิดความรู้สึกว่าจำเป็นที่จะต้อง เรียนหรือถูกบังคับให้เรียน จะทำให้ไม่มีความสุขเพราะความจำเป็นที่ต้องเรียนหรือรู้สึกถูก บังคับให้เรียน เช่น ถูกบังคับให้เรียนพิเศษ ถูกบังคับให้ท่องจำ จนก่อให้เกิดความเครียด ซึ่งจะ

ตามมาด้วยอารมณ์ซึมเศร้า ความรู้สึกเช่นนี้คงจะไม่ใช่ความสุขอย่างแน่นอน และจะไปมีผลทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ลดลง แต่หากเด็กเรียนด้วยความอยากรู้ จะทำให้เด็กกระตือรือร้น ทำให้สนใจไขว่คว้าอยากจะเรียนรู้

3. กระบวนการศึกษาโดยเฉพาะการประเมิน กระบวนการศึกษาสามารถก่อให้เกิดความทุกข์ได้ เช่น การจัดอันดับในห้องเรียน คงเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นเพราะไม่ได้ทำให้เด็กที่ถูกจัดอันดับไว้ทุกข์ๆ มีความสุข วัตถุประสงค์ของการจัดอันดับสำหรับการให้การศึกษา นั้นเป็นการประเมินผลเพื่อต้องการทราบว่าเด็กคนนี้มีความสามารถเรียนรู้เนื้อหาและกระบวนการ เป็นไปตามที่ควรจะเป็นตามระดับชั้นและสอดคล้องกับอายุหรือไม่ เพื่อทำให้รู้ว่าเด็กจะต้องได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมมากเพียงไร การนำผลการประเมินมาเปรียบเทียบว่าเด็กคนนี้ได้ที่หนึ่งและเด็กคนนั้นได้ที่สุดท้ายทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดี ไม่ได้เป็นการพัฒนาให้เกิดความสุขในตัวเด็กและไม่ทำให้เกิดความสุขในชั้นเรียน

4. ครูและผู้บริหารโรงเรียน การเรียนรู้ที่เป็นความรู้ในบางครั้งก็ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล เด็กจะสนใจเรียนเพราะครูน่ารักและเด็กก็ชอบครูวิชานั้น เมื่อเด็กชอบครู รักครู เด็กก็อยากจะเป็นคนดี อยากทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อที่ครูจะได้ชื่นชม ความรู้สึกรักเด็กเข้าใจเด็กของครู เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กรักครู ชอบครู และสนใจอยากจะเรียน ทำให้เด็กมีความสุขในการเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยการสนับสนุนและให้กำลังใจครูที่เข้าใจเด็ก และอุทิศตนเพื่อพัฒนาเด็กให้เรียนรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีแนวคิดที่ทันสมัยในการจัดระบบบริหารในโรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีความสุข

5. พ่อแม่ผู้ปกครอง โดยต้องเข้าใจระบบการศึกษาว่า เด็กจะเรียนรู้ได้เต็มประสิทธิภาพ ถ้าเรียนรู้อย่างมีความสุขเพราะอารมณ์ที่เป็นสุขจะเพิ่มความจำและการเรียนรู้ พ่อแม่ควรตั้งความคาดหวังในตัวเด็กให้เหมาะสมกับศักยภาพของเด็ก หากพ่อแม่คาดหวังในตัวเด็กมากเกินไป หรือเคี่ยวเข็ญให้เด็กทำในสิ่งที่ไม่อยากทำ หรือทำไม่ได้ จะทำให้เด็กเครียด พ่อแม่ก็เครียดด้วย พ่อแม่ต้องประเมินว่าเด็กทำเต็มความสามารถแล้วผลสัมฤทธิ์ที่ได้อาจไม่ใช่การสอบได้อันดับหนึ่งของห้อง แต่อยู่ที่เด็กได้พยายามเต็มความสามารถแล้วและได้เรียนรู้อย่างมีความสุข พ่อและแม่ต้องตระหนักว่าเด็กแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกันจึงไม่ควรเปรียบเทียบความสามารถของเด็กแต่ละคน หากพ่อแม่สนับสนุนให้กำลังใจเด็กเรียนรู้อย่างมีความสุขเด็กจะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ มีความสุขในสิ่งที่เขานัก

อุมพร ตรังคสมบัติ (2543) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นกับปัจจัยความพร้อมด้านต่างๆ ของเด็ก 3 ประการคือ ความพร้อมทางด้านร่างกาย ความพร้อมทางสมอง และความพร้อมทางด้านอารมณ์ สภาพจิตใจ และอารมณ์

นอกจากนี้ โจน อี เดอร์เรนท (2554) ได้กล่าวไว้ว่า “ไม่ว่าห้องเรียนไหนก็ตาม จะมีความหลากหลายในวิธีการเรียนของเด็กเสมอ เด็กบางคนจะเข้าใจได้เร็ว ในขณะที่เด็กคนอื่น ๆ อาจต้องการเวลาเพิ่ม บางคนจะฟังทุกคำพูดของท่านและเข้าใจได้ แต่คนอื่น ๆ จะมีปัญหาในการฟังและจำเป็นจะต้องทำกิจกรรมอื่นๆ แทนเพื่อให้เข้าใจ”

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนมีความพร้อมทางร่างกาย มีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ มีความพร้อมทางอารมณ์ สภาพจิตใจดี อารมณ์สดชื่น แจ่มใส และมีความพร้อมทางสมอง รู้เป้าหมายและจุดมุ่งหมายในการเรียน

2.2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว

การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นของผู้เรียนกับบุคคลรอบตัวได้แก่ ครอบครัว เพื่อน และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ชัยวัฒน์ พันธุ์เสื่อ (2554) ได้สรุปความหมายของสัมพันธภาพกับผู้อื่นไว้ว่า หมายถึง ความสัมพันธ์ของตัวนักเรียนกับบุคคลรอบตัว เช่น พ่อแม่ พี่น้อง เพื่อนๆ ไม่ว่าจะเป็เพื่อนในชั้นเรียน หรือเพื่อนวัยเดียวกันทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน การช่วยเหลือและการทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อน ซึ่งจะทำให้นักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีผู้คอยให้ความช่วยเหลือไม่ได้เรียนแบบโดดเดี่ยว เมื่อมีเรื่องที่ไม่เข้าใจก็สามารถปรึกษาเพื่อนได้

สุวลักษณ์ มิชูทรัพย์ (2539) ได้ให้ความหมายของ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลไว้ว่า หมายถึง กระบวนการติดต่อเกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อทำความรู้จักกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันด้วยความเต็มใจ มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน โดยอาศัยการแสดงออก ทางกาย วาจา และใจในช่วงเวลาหนึ่งที่ไม่จำกัดแน่นอน

จรรยา ทองถาวร (2536) ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวไว้ว่า ครอบครัวที่ประกอบด้วยความรัก ความมีเมตตา และมีคุณธรรมในการประพฤติปฏิบัติต่อกัน โดยความอบอุ่นใจที่เกิดจากความรัก ความมีเมตตา ความหวังดีที่มีต่อกันด้วยความจริงใจเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการมากที่สุด การพัฒนาเพื่อให้เป็นบุคคลที่ปรารถนาของชุมชนและสังคมเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องการ เมื่อครอบครัวมีความรัก ความเมตตาและมีคุณธรรมในการประพฤติที่ดี ต่อกัน ส่งผลให้สัมพันธภาพในครอบครัวเกิดขึ้นถาวร

สมพร สุทัศนีย์ (2542) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวว่าเป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องผูกพัน ใกล้ชิด กั่นเคย สนับสนุนกันของสมาชิกในครอบครัว

สายสุรีย์ จุติกุล (2542) ให้ความเห็นว่า ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีต้องมีพฤติกรรมที่แสดงความรักและความผูกพันกันในลักษณะต่อไปนี้

1. ต้องเอาใจใส่และเอื้ออาทรต่อกัน เช่น การดูแลสุขภาพของกันและกัน อาหารการกิน ความทุกข์หรือสุขที่ต้องการระบาย เป็นต้น
2. ต้องรู้จักคนที่รักเรา สามิภรรยาต้องรู้จักและเข้าใจซึ่งกันและกัน พ่อแม่ต้องรู้จักและเข้าใจลูก รู้ว่ามีนิสัยอย่างไร ชอบหรือไม่ชอบอะไร
3. ต้องเคารพซึ่งกันและกัน นั่นคือ การเคารพที่มาจากใจ ซึ่งมีพฤติกรรม การแสดงออกหลายอย่าง เช่น การเชื่อฟัง การเคารพในความเห็นที่แตกต่าง การเกรงใจ
4. ต้องมีความรับผิดชอบ หมายถึงการยอมรับความผิดหรือความชอบต่อครอบครัว
5. ต้องมีความไว้วางใจกัน ซึ่งเป็นรากฐานทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว ความไว้วางใจกันมีทั้งทางกายและทางใจซึ่งจะทำให้ครอบครัวมีความสุขสบายใจไร้ความกังวล ครอบครัวที่ปราศจากรากฐานของความไว้วางใจบุคลิกภาพของเด็กในครอบครัวอยู่ในสภาพ การขาดความไว้วางใจอาจนำไปสู่การเป็นคนก้าวร้าว เก็บกด
6. ต้องให้กำลังใจซึ่งกันและกัน คือ การให้พลังแก่สมาชิกในครอบครัว ให้ดำเนินชีวิตไปอย่างมีความสุข ซึ่งอาจกระทำได้โดยการใช้คำพูด ท่าทาง การให้คำปรึกษา ไม่ดูด่า กล่าวโทษ
7. ต้องให้อภัยซึ่งกันและกัน การอยู่ร่วมกันหลายคนต้องมีการกระทบกระทั่งกันบ้างถ้ามีความรักอยู่ก็อภัยกันได้ ในครอบครัวที่ถูกประพฤติดิพพ่อแม่ไม่ควรนำความผิดนั้นไปต่อว่าลูกในโอกาสต่อไป เพราะเมื่อลูกรับฟังความผิดของตนอยู่เสมอก็จะเกิดความโกรธ ไม่สบายใจ คิดว่าพ่อแม่ไม่รัก
8. ต้องรู้จักการสื่อสารในครอบครัว โดยการใช้ปิยวาจา การสื่อสารอาจมี ทั้งรูปแบบที่ใช้ภาษาและภาษาที่ใช้ท่าทาง ภาษาพูด ภาษาเขียน การดำเนินสามารถทำได้แต่ควรเป็นคำดำหนิที่ใช้ถ้อยคำที่น่าฟัง
9. ต้องใช้เวลาที่อยู่ด้วยกันอย่างมีคุณค่า สมาชิกในครอบครัวควรวางเวลาอยู่ด้วยกัน ถามสารทุกข์สุกดิบระหว่างกัน ช่วยกันแก้ปัญหาต่างๆ มีกิจกรรมร่วมกัน เช่น ไปเที่ยวทานอาหารร่วมกัน เป็นต้น
10. ต้องมีการปรับตัวตามภาวะที่เปลี่ยนแปลงไปของบุคคลในครอบครัว เช่น ทารกเกิดใหม่ก็จะเจริญเติบโตมีพัฒนาการตามวัยอันเหมาะสม พ่อแม่ต้องปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงของลูก

11. ต้องรู้จักภาระหน้าที่ในครอบครัว และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การอยู่ร่วมกันในครอบครัวต่างคนต่างมีบทบาทหน้าที่ ซึ่งบทบาทหน้าที่เหล่านี้เกิดจากความคาดหวังของตนเองและของแต่ละคนในครอบครัว

12. มีความใกล้ชิดกันทางการสัมผัส เช่น การโอบกอดกัน การหอมแก้มกัน เป็นการแสดงความรักความอบอุ่นตามธรรมชาติของตน

วัลลภา สบายยิ่ง (2554) กล่าวถึงคุณลักษณะของครอบครัวไทยที่พึงประสงค์ประกอบด้วย

1. สมาชิกในครอบครัวมีความรักใคร่กลมเกลียว สมานฉันท์ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการพูดจาให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการแก้ปัญหาาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

2. สมาชิกในครอบครัวทำกิจกรรมร่วมกัน รู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์

3. พ่อ แม่ และสมาชิกในครอบครัวมีความรับผิดชอบ ประกอบอาชีพสุจริต ประหยัดคอดออม ร่วมกันสร้างฐานะของครอบครัวให้มั่นคง

4. พ่อ แม่ หัวหน้าครอบครัวต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ทำร้ายซึ่งกันและกัน อบรมเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวให้เป็นคนดี ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมของศาสนา

5. พ่อ แม่ หัวหน้าครอบครัว หรือผู้ใหญ่ในครอบครัวถ่ายทอดการเรียนรู้ และภูมิปัญญาแก่สมาชิก ส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา มีการพัฒนาตนอย่างต่อเนื่อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักใช้เหตุผล

6. สมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพดี ดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง สถานที่อาศัยให้สะอาดถูกสุขลักษณะ และเป็นระเบียบเรียบร้อย

7. สมาชิกในครอบครัวบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม มีส่วนในการทำนุบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม ศิลปะ วัฒนธรรมไทย

8. สมาชิกปฏิบัติตามครรลองของประชาธิปไตยในครอบครัว เคารพกฎหมาย ใช้สิทธิและปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองที่ดี ปฏิบัติตนส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ดังนั้นสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง ครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความรัก ความสามัคคี ห่วงใยซึ่งกันและกัน ผู้ปกครองรับฟังความคิดเห็นของลูก ให้โอกาสลูกได้เลือกเรียนตามความสนใจ ส่งเสริม กระตุ้นให้รักการเรียน ให้ความสำคัญด้านการศึกษาศักดิ์สนุนและให้กำลังใจ

2.2.3 ปัจจัยด้านเพื่อน

ณรงค์ เส็งประชา (2538) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว เช่น เพศศึกษา ความเป็นผู้นำ ในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกใจและอาจนำเอาพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวทางของตนเอง กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้ที่จะยึดมั่นในประเพณีน้อยลง สร้างค่านิยมและความรู้ใหม่ๆ สอนให้รู้จักแบบแผนการอยู่ร่วมกันในสังคม เช่น การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการมีความเสมอภาค ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลิกภาพ เช่น ความเป็นตัวของตัวเอง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความคิดเป็นของตัวเอง สอนให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่เป็นส่วนตัว

อภิชาติ พจน์จิราภรณ์ (2554) อธิบายไว้ว่า มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องคบกับบุคคลอื่นๆ ในสังคม เมื่อมีความสนิทสนมกันมากขึ้นก็จะเปลี่ยนสภาพเป็นเพื่อน มีผู้ให้คำนิยามของคำว่าเพื่อนไว้มากมาย ยกตัวอย่างเช่น

เพื่อน คือ คนที่ช่วยเราด้วยความเต็มใจ

เพื่อน คือ คนที่ไม่เห็นด้วยกับเราในทุกอย่างทุกครั้ง แต่เป็นคนที่ยึดพิจารณาและตัดเตือนเรา

เพื่อน คือ คนที่เข้าใจเรา โดยที่เราไม่ต้องพูดมาก

เพื่อน คือ คนที่อยู่ร่วมกับเรา แม้เราจะไม่มีประโยชน์ให้

เพื่อน คือ คนที่พยายามส่งเสริมเรา ให้ความสนใจเรา เชื่อมั่นในตัวเรา

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงวิธีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับเพื่อนได้ดี เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้อย่างมีความสุขในชั้นเรียน

1. ต้องการมีเพื่อนมากๆ คนที่ต้องการมีเพื่อนมากๆ มักจะเป็นคนที่คุยเก่ง มีเรื่องราวมากมายมาเล่าให้เพื่อนฟัง ดังนั้นจึงต้องพยายามสังสรรค์เรื่องราวต่างๆ ที่เป็นที่น่าสนใจของเพื่อน แหล่งที่มาของเรื่องเล่าต่างๆ อาจมาจากการอ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ การหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต ซึ่งการเล่าเรื่องยังต้องมีความน่าสนใจ ต้องฝึกฝนให้เป็นผู้เล่าที่เล่าเรื่องได้น่าฟัง

2. ต้องการเพื่อนที่ชอบเหมือนตนเอง การค้นหาเพื่อนที่ชอบเหมือนตนเอง และคุยกันรู้เรื่องนั้นไม่จำเป็นต้องตั้งหน้าตั้งตาค้นคว้า หากมีเพื่อนมากขณะคุยกับเพื่อนก็จะสามารถประเมินได้ว่าเพื่อนคนนั้นมีนิสัยหรือความชอบเหมือนหรือต่างจากเรา หากเหมือนกับเรา ก็สามารถเข้าไปสร้างสัมพันธ์ด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน เรียนด้วยกันความสนิทสนมก็จะเกิดขึ้นตามมา

3. หากรู้สึกว่าคุณเองค้อยกว่าเพื่อน ให้พิจารณาว่าค้อยกว่าในเรื่องใด หากเป็นเรื่องที่พัฒนาได้ก็ควรพัฒนา เช่น หากผลการเรียนค้อยกว่าก็ต้องขยันเรียน ขยันอ่านหนังสือมากขึ้น หากเป็นเรื่องที่แก้ไขไม่ได้ เช่น รู้สึกค้อยที่พ่อแม่แยกทางกัน ครอบครัวไม่อบอุ่นเหมือนเพื่อน หรือฐานะของตนเองค้อยกว่า เรื่องแบบนี้เป็นเรื่องที่ต้องทำใจ ไม่ควรนำมาเป็นเรื่องน้อยเนื้อต่ำใจให้นำเรื่องเหล่านี้มาคิดในทางบวกว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ตนได้รับ เช่น การมีครอบครัวที่ไม่อบอุ่นทำให้เป็นคนเข้มแข็ง การมีฐานะไม่ดีทำให้เป็นคนเห็นคุณค่าของเงินรู้จักประหยัดอดออม เป็นต้น

4. พบเพื่อนที่เอาเปรียบและไม่เกรงใจ สาเหตุอาจเกิดจากการที่เราต้องพึ่งพาอาศัยเขา หรือเป็นฝ่ายที่ยอมเพื่อนมาตลอด หากเป็นเช่นนี้ต้องหัดพึ่งตนเองให้มากขึ้น รู้จักการยืนหยัดสิทธิของตน เมื่อเพื่อนทำอะไรให้ไม่พอใจอาจบอกกับเพื่อนตรงๆ ว่าไม่ชอบ เพราะหากไม่บอกเพื่อนอาจไม่รู้ตัวและทำเช่นนี้ต่อไป เมื่อนานเข้าอาจทนไม่ไหวความสัมพันธ์อาจสิ้นสุดลง กรณีที่บอกแล้วเพื่อนยังไม่ปรับตัว ควรอยู่ห่างจากเขาหันไปคบเพื่อนคนใหม่ที่คบแล้วสบายใจกว่า

5. หากถูกเพื่อนล้อเลียน ไม่ต้องทำอะไรให้อยู่เฉยๆ หากได้ตอบเพื่อนจะรู้สึกสนุกและล้อเลียนไม่หยุด ถ้าอยู่เฉยๆ เพื่อนจะรู้สึกไม่สนุกและเลิกล้อไปเอง หากเรื่องที่ถูกล้อเลียนไม่ได้เป็นเรื่องที่ทำให้รู้สึกแย่ มีปมค้อย หรือรู้สึกรำคาญ อาจคิดว่าทำให้กลายเป็นเรื่องขบขันทำให้เพื่อนสนุกสนาน

6. เพื่อนไม่ให้เข้ากลุ่มทำรายงาน เพื่อนที่ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อมต้องการคนที่ทำงานเก่งมีความรับผิดชอบ ตั้งใจทำงาน เพื่อให้ได้รายงานมีคุณภาพ เสร็จทันเวลา ได้คะแนนดี ดังนั้นหากเราเป็นคนเกียจคร้านไม่ตั้งใจทำงาน ไม่รับผิดชอบ เพื่อนย่อมไม่ต้องการให้เข้ากลุ่มด้วย จึงต้องพิจารณาตนเองว่าหากต้องทำรายงานกลุ่ม แต่ไม่มีกลุ่มต้องเข้าพบครู เพื่อให้ครูหากลุ่มให้อยู่เมื่อได้กลุ่มแล้วต้องพิสูจน์ตนเองให้ได้ว่าเป็นคนมีคุณภาพ ครั้งต่อไปเพื่อนอาจอยากให้ออกกลุ่มด้วย

7. เมื่อติดเพื่อน ควรพิจารณาหากิจกรรมที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลินทำแล้วคลายเหงา ดังนั้นเมื่อต้องแยกจากเพื่อนสนิท นักเรียนอาจทดแทนด้วยการทำกิจกรรมดังกล่าวเพื่อเป็นการผ่อนคลาย แล้วลองสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนใหม่ๆ

ดังนั้นสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านเพื่อน หมายถึง การมีเพื่อนที่สนิทมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีนิสัยดี ตั้งใจเรียน เป็นที่ปรึกษาได้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ชักนำไปในทางไม่ดี

2.2.4 ปัจจัยด้านผู้สอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545) ในหมวด 4 มาตรา 4 ระบุไว้ว่า “ผู้สอน” หมายความว่า ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่างๆ “ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพ

ซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) อธิบายว่า สิ่งที่มีผลต่อการเรียนรู้หรือส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้นั้น เกิดจากการตั้งใจและให้แรงเสริมของครู ซึ่งเป็นการเพิ่มการตอบสนองการเรียนรู้ที่ต้องการ ซึ่งการเสริมแรงมี 2 ลักษณะ คือ การเสริมแรงทางบวกและการเสริมแรงทางลบ

ยนต์ ชุ่มจิต (2539) ได้อธิบายลักษณะของครูดีตามพระราชดำรัสซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานพระราชดำรัสแก่ครูอาวุโสประจำปี 2522 เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2523 ดังนี้

“...ครูที่แท้นั้นต้องเป็นผู้กระทำแต่ความดี คือ

1. ต้องขยันและอดสาหะพากเพียร
2. ต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
3. ต้องหนักแน่นและอดทนอดกลั้น
4. ต้องรักษาวินัย สำรวม ระวังความประพฤติของคนให้อยู่ในระเบียบ

แบบแผนอันดีงาม

5. ต้องปลื้มปลื้มใจจากความสะอาดสบายและความสนุกสำราญ ที่ไม่ควร

แก่เกียรติภูมิของตน

6. ต้องตั้งใจมั่นคงและแน่วแน่
7. ต้องซื่อสัตย์และรักษาความจริงใจ
8. ต้องวางใจเป็นกลางไม่ปล่อยตามอำนาจอคติ
9. ต้องอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้นทั้งในด้านวิชาการและความ

ฉลาดรอบรู้ในเหตุผล....”

อำไพ สุจริตกุล (2553) กล่าวถึง คุณลักษณะของครูที่พึงปรารถนาที่รวบรวมจากการศึกษาวิจัยมี 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ ความรู้ในด้านวิชาการทั่วไป รู้ในเนื้อหาที่สอน รู้ในวิชาชีพครูและรู้หน้าที่และงานของครูทุกประการ

2. ด้านทักษะในการสอนและการปฏิบัติงานของครู ได้แก่ ทักษะในการสอน เช่น สอนสนุก มีกิจกรรมที่เน้นพฤติกรรม และสร้างบรรยากาศในการเรียนให้หน้าเรียน ชี้แนะแนวทางในการศึกษาเพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง

3. ด้านคุณธรรม ได้แก่ ความมีคุณธรรม จริยธรรม คติธรรมในความ เป็นครู เช่น มีความภูมิใจในการเป็นครู มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู รักการสอน เป็นต้น

สมบัติ ดาปัญญา (2554) อธิบายถึงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูที่ใช้การสร้างวินัยเชิงบวกจะทำให้เกียรติ เกื้อหนุนกำลังใจ ให้กำลังใจนักเรียน จะเข้าใจพฤติกรรมบางอย่างหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก ครูจะเข้าใจว่าเด็กมองตัวเอง อย่างไรซึ่งอาจเป็นสาเหตุของการมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ นอกจากนี้ครูยังสามารถเข้าถึงจิตใจ ของเด็กมองเห็นความสามารถในตัวเด็กและเข้าใจสถานการณ์ในชีวิตเขาเอง ความคาดหวังของครู ที่มีต่อเด็กจะอยู่บนพื้นฐานความจริงไม่ใช่อยู่บนความคาดหวังของครูว่าเด็กต้องเป็นอย่างนั้นอย่าง นี้ การสร้างความสัมพันธ์ด้านบวกที่มีรากฐานอยู่บนความเข้าใจและเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดเบื้องต้น ของนักเรียน ทำให้นักเรียนไว้วางใจครูและมองการยอมรับของครูว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ในขณะที่ นักเรียนตอบสนองต่อความสัมพันธ์ในเชิงลักษณะเชิงบวก พฤติกรรมที่เป็นปัญหาจะลดลงเรื่อยๆ พร้อมกับความสัมพันธ์กับครูจะดีขึ้น ครูที่ดีที่สุดก็คือครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีและเด็กมีความรัก ผูกพันทางใจมากพอที่จะเอาอย่างและทำให้ครูพอใจ

ดังนั้นสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านผู้สอน หมายถึง ครูมีอารมณ์ดี ยิ้มแย้ม แจ่มใส วางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี พุดจาไพเราะ ชยัน อดทน มีคุณธรรม จริยธรรม เอาใจใส่ผู้เรียนทุกคน อย่างเท่าเทียมกัน มีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาที่สอน มีทักษะในการสอน มีสื่อการสอนที่ หลากหลาย แปลกใหม่น่าสนใจ

2.2.5 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) กล่าวว่า โรงเรียนที่มีความ สุข โรงเรียนดีที่ผู้เรียนอยากเห็น คือ โรงเรียนที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบ และ ปลอดภัย ปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษ ไม่มีสิ่งเสียดัด อาชญากรรม และอบายมุข มีอาคารสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ มีห้องสมุด คอมพิวเตอร์ และแหล่งศึกษาค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง มีครู มีภูมิปัญญา เทคโนโลยีก้าวหน้า เพื่อให้พวกเขาได้ศึกษาค้นคว้าหา ความรู้ มีกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดีของสังคม ส่งเสริม ประชาธิปไตยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจการทุกอย่างของโรงเรียน สร้างความรัก ความผูกพัน ระหว่างโรงเรียนกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนอยากมาโรงเรียนทุกวัน กรรมการโรงเรียน ผู้นำชุมชน และบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนที่สนใจ เอาใจใส่ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่าง สม่ำเสมอ

วิชัย วรรณพุฒ (2547) แบ่งการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุ เช่น บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน ครุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ

2. สภาพแวดล้อมทางวิชาการ หมายถึง การจัดบรรยากาศการเรียนการสอน ทั้งในและนอกห้องเรียน ตลอดจนการจัดบริการต่างๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางด้านวิชาการ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ให้ได้มากที่สุด

3. สภาพแวดล้อมทางสังคมปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างบรรยากาศการเรียนในชั้นเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและเพื่อนร่วมโรงเรียน

4. สภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ หมายถึง ระบบการบริหารจัดการภายในโรงเรียนที่ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานให้สำเร็จด้วยความร่วมมือร่วมใจกันเพื่อเอื้อต่อการเรียนของนักเรียนและรวมถึงการจัดสิ่งต่างๆที่ส่งเสริมการเรียนของนักเรียน

นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2539) ได้อธิบายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ในโรงเรียนในด้านความสามารถของผู้บริหาร ได้แก่ ความเป็นผู้นำ ความสนใจด้านการเรียนการสอน มีความเข้าใจในหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศภายในอย่างจริงจัง ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเพียงพอ จัดครูเข้าสอนตามความสามารถ ให้ความสนใจในการพัฒนา งานวิชาการ เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงความร่วมมือของชุมชนที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะต่างๆ ตรงตามที่หลักสูตรกำหนด สภาพแวดล้อมของชุมชนก็มีส่วนในการส่งเสริม การเรียนรู้ เช่น กิจกรรมทางศาสนา ภาษา ความยากจน แหล่งอบายมุข ประเพณี วัฒนธรรม สาธารณูปโภค การคมนาคม สภาพของชุมชน และความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน เป็นต้น

ดังนั้นสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง โรงเรียนมี ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์ บริเวณทำกิจกรรมเพียงพอ บรรยากาศในห้องเรียน ปลอดภัย สะอาด แสงสว่างเพียงพอ มีภูมิทัศน์สวยงาม มีที่นั่งพักผ่อน มีโรงอาหารสะอาด มีมาตรการดูแลนักเรียน และมีการจัดบริการต่างๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางด้านวิชาการ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

วรรัตน์ กัจฉมาภรณ์ และคณะ (2550) ศึกษาระดับความสุขและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น

ปีการศึกษา 2549 พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความสุขและมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ 1) การเข้า กับเพื่อนในชั้นเรียน พบว่า นักเรียนที่เข้ากับเพื่อนในชั้นเรียนไม่ได้ มีโอกาสที่จะมีความสุขใน ระดับต่ำกว่าคนทั่วไป มากกว่านักเรียนที่เข้ากับเพื่อนในชั้นเรียนได้ดี 2) สถานภาพสมรสของบิดา มารดา พบว่า นักเรียนที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกัน มีโอกาสจะมีความสุขในระดับต่ำกว่าคนทั่วไป มากกว่ากลุ่มที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน 3) รายรับ พบว่า นักเรียนที่มีรายรับไม่เพียงพอ มีโอกาสจะ มีความสุขในระดับต่ำกว่าคนทั่วไป มากกว่านักเรียนที่มีรายรับเพียงพอ และความต้องการหรือ กิจกรรมที่เพิ่มระดับความสุขให้นักเรียนที่ได้จากคำถามปลายเปิด พบว่า 3 อันดับของกิจกรรมที่ นักเรียนต้องการให้จัดเพื่อเพิ่มความสุขในการเรียนคือ 1) ด้านอาจารย์ผู้สอน ได้แก่ ไม่เคร่งเครียด จนเกินไป ให้มีกิจกรรมสอดแทรกระหว่างสอน 2) กิจกรรมทัศนศึกษา หรือเข้าค่ายต่างๆ 3) ด้าน การบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมาย เช่น ขยายเวลากำหนดส่ง หรือลดปริมาณ งานลง และสาม อันดับของกิจกรรมที่นักเรียนต้องการให้จัดขึ้นเพื่อเพิ่มความสุขในชีวิต คือ 1) ต้องการทำกิจกรรม ร่วมกับครอบครัว เช่น อยู่พร้อมหน้า ทานอาหารร่วมกัน ไปเที่ยว 2) ความสุขเกิดจากตนเอง หรือความใฝ่ฝันของตนเอง เช่น ต้องการประสบความสำเร็จ 3) กิจกรรมนันทนาการต่างๆ เช่น ดูหนัง ฟังเพลง ร้องเพลง เล่นดนตรี

นันทนา น้าฝน และคณะ (2552) ได้ศึกษาความต้องการรูปแบบการสอนในการ เรียนพยาบาล และความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาเอกชน พบว่า ค่าเฉลี่ยความสุขของนักเรียนปัจจุบันกับความคาดหวังความสุขในการเรียนของนักเรียนพยาบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบระดับความสุขในปัจจุบันกับความ คาดหวังความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปีพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาเอกชนมีระดับความสุขมาก แต่คาดหวังว่าจะมีความสุขมากขึ้นถ้าอาจารย์เปลี่ยนแปลงใช้รูปแบบการสอนที่นักศึกษาต้องการ

นันทวัน ทองพิทักษ์ และคณะ (2551) ได้ศึกษา ระดับความสุขในการเรียนรู้จาก การเสริมสร้างพลังสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จากการศึกษาพบว่า ปัจจัย ระดับนักศึกษา ได้แก่ เป้าหมายในการเรียนรู้ และเจตคติต่อการเรียนรู้ มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้าง พลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยระดับห้อง ได้แก่ คุณภาพการสอนของครูตามการ รับรู้ของนักเรียน มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างพลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปฏิสัมพันธ์ ระหว่างเป้าหมายในการเรียนรู้กับคุณภาพการสอนของอาจารย์ตามการรับรู้ของนักศึกษา มีอิทธิพลต่อ การเสริมสร้างพลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนความสุขหลังการใช้กระบวนการ เสริมสร้างพลังสูงกว่าคะแนนความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาก่อนใช้กระบวนการเสริมสร้าง พลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชัยวัฒน์ พันธุ์เสื่อ (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จากการศึกษาพบว่า ด้านผู้เรียน นักเรียนมีความสุขในการเรียนคณิตศาสตร์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ นักเรียนที่มีความสุขอาจมาจากนักเรียนมีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงส่งผลให้สุขภาพจิตดี มีอารมณ์แจ่มใส สนุกกับการทำกิจกรรมในวิชาคณิตศาสตร์ ชอบเนื้อหาวิชาที่เรียน มีความสนใจและตั้งใจเรียนอย่างสม่ำเสมอ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ครู และคนรอบข้างว่าเป็นผู้มีความสามารถ ส่งผลให้เกิดความสุขในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ด้านผู้สอน นักเรียนมีความสุขในการเรียนคณิตศาสตร์อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าลักษณะของผู้สอนในทุกๆ ด้าน ที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมให้นักเรียนเห็น ความพร้อมของครูผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญที่สุด นอกจากนี้ยังรวมถึงบุคลิกภาพ พฤติกรรม และเจตคติของผู้สอน ที่แสดงออกต่อผู้เรียนก็มีส่วน หากผู้สอนมีความเมตตา จริงใจ เข้าใจ พฤติกรรมของผู้เรียนไม่เลือกปฏิบัติผู้เรียนก็จะเกิดความปลอดภัยและไว้วางใจ ทำให้เกิดความรู้สึกสบายใจและพร้อมที่จะเรียนรู้ ด้านสภาพแวดล้อม นักเรียนมีความสุขในการเรียนคณิตศาสตร์อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงความสามารถเข้าใจหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนของผู้บริหาร งบประมาณ ระบบการบริหาร ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ ความพร้อมของอาคารสถานที่ บรรยากาศในห้องเรียนที่มีความปลอดภัย สะอาด สะดวกสบาย มีเวลาพักกลางวันอย่างเพียงพอ และด้านสัมพันธภาพกับผู้อื่น นักเรียนมีความสุขในการเรียนคณิตศาสตร์อยู่ในระดับมาก แสดงถึงความสัมพันธ์ของนักเรียนกับบุคคลรอบตัว เช่น พ่อแม่ พี่น้อง เพื่อนๆ ไม่ว่าจะเพื่อนร่วมชั้นเรียนหรือเพื่อนวัยเดียวกันทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและการทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน จะทำให้นักเรียนรู้สึกไม่โดดเดี่ยวเมื่อไม่เข้าใจสิ่งที่ครูสอนก็มีคนที่สามารถปรึกษาได้

จิตติยา อลลิตรีสี (2551) ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดปัตตานี จากการศึกษาพบว่า ได้ตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในจังหวัดปัตตานี จำนวน 187 ตัวบ่งชี้ เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ ผลการวิเคราะห์ได้องค์ประกอบ จำนวน 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการมีครูดี ด้านการมีครอบครัวอบอุ่น ด้านการมีโรงเรียนน่าอยู่และน่าเรียน ด้านการมีชุมชนที่สงบสุขและสนับสนุนทางการศึกษา ด้านการเป็นนักเรียนดี และด้านการมีเพื่อนดี

ประสงค์ ปุกคำ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาพบว่า อิทธิพลรวมสูงสุดในโมเดลที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรการเรียนรู้ที่มีความสุข

ความสุข คือ อิทธิพลรวมอันเนื่องมาจากตัวแปรลักษณะครูผู้สอน รองลงมาคือ ตัวแปรลักษณะผู้เรียน และตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมน้อยที่สุดต่อตัวแปรการเรียนรู้อย่างมีความสุข คือ ตัวแปรปัจจัยด้านเพื่อน ส่วนอิทธิพลทางตรงสูงสุดในโมเดลที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรการเรียนรู้อย่างมีความสุข คือ อิทธิพลรวมอันเนื่องมาจากตัวแปรลักษณะครูผู้สอน รองลงมาคือ ตัวแปรลักษณะผู้เรียน และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงน้อยที่สุดต่อตัวแปรการเรียนรู้อย่างมีความสุข คือ ตัวแปรการเรียนการสอน และอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดในโมเดลที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรการเรียนรู้อย่างมีความสุข คือ อิทธิพลทางอ้อมอันเนื่องมาจากตัวแปรลักษณะครูผู้สอน โดยส่งผ่านตัวแปรการเรียนการสอนและลักษณะของผู้เรียน รองลงมาคือ ตัวแปรการเรียนการสอน โดยส่งผ่านตัวแปรลักษณะของผู้เรียน และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมน้อยที่สุดคือ ตัวแปรปัจจัยด้านเพื่อน โดยส่งผ่านตัวแปรลักษณะของผู้เรียน

สมนึก วันดี (2551) ได้ศึกษาคุณลักษณะ ดี เก่ง และมีความสุขของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 1 พบว่า คุณลักษณะด้านคนมีความสุข ครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะดังกล่าวสูงกว่าความคิดเห็นของตัวเอง อาจเป็นเพราะครูผู้สอนมองในความเป็นจริงแล้วว่าคุณลักษณะที่เป็นลูกศิษย์ของตนมีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพจิตดี และมีความสุขในการเรียน มีความภาคภูมิใจในตนเอง ปลอดภัยจากสิ่งเสพติด สื่อถามกอนาจาร การพนัน แต่นักเรียนมองตนเองว่าบางครั้งตนเองก็อาจได้สัมผัสกับสิ่งที่ไม่ดีงาม เช่น การสูบบุหรี่ หรือการเสพยาเสพติดจากอินเทอร์เน็ตซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวทำให้ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านคนมีความสุขสูงกว่าความคิดเห็นนักเรียนเอง

บพิตร อิสระ (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร พบว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดจากสิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ รองลงมาคือ คุณลักษณะภายในตนเอง การได้รับการยอมรับ คุณลักษณะของครู การจัดการเรียนการสอน และการได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจตามลำดับ โดยถ้าครูส่งเสริมให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะภายในตนเอง โดยให้นักเรียนได้รับรู้ว่าตนเองมีเป้าหมายในชีวิต ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ รู้จักปรับตัว โดยครูต้องให้การยอมรับนักเรียน ในด้านการจัดการเรียนการสอนครูต้องจัดบทเรียนให้เหมาะสมและน่าสนใจ สร้างบรรยากาศ การเรียนที่ผ่อนคลาย มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ มีสื่อการสอน และมีการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้ จะทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการเรียน สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข คุณลักษณะของครูก็เป็นสิ่งสำคัญทั้งการดูแลเอาใจใส่

มีเมตตา มีอารมณ์มั่นคง สดชื่นแจ่มใส มีความยุติธรรม ลักษณะดังกล่าวนี้จะช่วยให้นักเรียน เรียนรู้ได้อย่างมีความสุขได้มากขึ้น ด้านครอบครัวหากครอบครัวให้การยอมรับ ให้ความรักความเข้าใจ ส่งเสริมให้นักเรียนได้กำหนดเป้าหมายในชีวิต มีความภูมิใจ รู้จักปรับตัว สนับสนุนให้นักเรียน ได้เลือกเรียนตามความถนัดความสนใจ และสร้างให้นักเรียนได้ตระหนักถึงสิ่งที่เรียนรู้ที่จะต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวันก็จะทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

ปริญญา เรื่องทิพย์ (2550) ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 พบว่าได้ตัวบ่งชี้ 9 องค์ประกอบ เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารและการจัดการโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านตัวผู้เรียน ด้านลักษณะของครู ด้านเพื่อน ด้านชุมชน ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้านการช่วยเหลือผู้เรียน และด้านครอบครัว

ประภาพร ไตรนิรันดร (2552) ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้สุขภาพในโรงเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าองค์ประกอบเชิงสำรวจสุขภาพในโรงเรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พบว่าได้องค์ประกอบทั้งสิ้น 13 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 2) จิตสำนึกการอนุรักษ์และคุณธรรม จริยธรรม 3) การนำองค์กรดี 4) บรรยากาศเป็นมิตร 5) โภชนาการ/สุขภาพและสิ่งแวดล้อม 6) ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน 7) ทักษะวิชาการ 8) จัดการเรียนรู้อย่างมีความสุข 9) สิ่งแวดล้อมสะอาด ปลอดภัยเอื้อต่อสุขภาพ 10) ชุมชนร่วมอนุรักษ์ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม 11) ทักษะชีวิต 12) ทักษะสุขภาพ และ 13) ระบบดูแลช่วยเหลือ

จันทร์เพ็ญ ผางโยธา (2555) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักเรียนมีความสุข ในการเรียนรู้สูงขึ้นเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ อย่างมีความสุข โดยผู้เรียนมีการเคลื่อนไหวร่างกายในห้องเรียน ร่าเริง แจ่มใส ได้รับการยอมรับ ว่าเป็นผู้มีความสามารถ สามารถคิดแก้ไขปัญหาได้ มีความมุ่งมั่นในการหาคำตอบ ปรับปรุงตนเอง อยู่เสมอ สนุกสนานกับการทำกิจกรรม มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ทำแบบฝึกหัดถูกต้อง สนใจ ตั้งใจเรียนคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น ปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ให้เพื่อนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานตนเอง มีการยกย่องชมเชยเพื่อน มีความสามัคคีกับเพื่อน ในห้องเรียน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูให้คำแนะนำช่วยเหลือเรื่องการเรียน ใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ยิ้มแย้ม แจ่มใส เป็นมิตร เป็นกันเอง ให้กำลังใจนักเรียนในการทำงาน สร้างบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลายไม่ตึงเครียด

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

พีแลนด์ (1999) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของนักเรียนและครูที่มีต่อบรรยากาศในโรงเรียน จำนวน 9 โรงเรียน ในเมืองบาร์แกน รัฐนิวเจอร์ซีย์ พบว่า การรับรู้สภาพบรรยากาศในโรงเรียนของครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ยังพบว่าคุณลักษณะที่ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนและมีความเป็นมิตรจะทำให้นักเรียนมีความรักในการเรียนและมีความสุขเมื่อมาและใช้ชีวิตในโรงเรียน

ริงเกอร์ (1998) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทัศนศึกษานอกโรงเรียนกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนเดอะเลค วอร์ท คริสเตียน มลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างมาก และสามารถวางแผนการเรียนรู้ในสิ่งที่สนใจได้เป็นอย่างดี จากกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้ทำวิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านผู้เรียน ครอบครัว เพื่อน ผู้สอน และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน โดยผู้เรียนจะมีความสุขเมื่อได้รับการยอมรับ ได้รับการเมตตา จริ่งใจ ได้รับการเอาใจใส่เท่าเทียมกันจากครูผู้สอน ผู้เรียนมีความรัก ภูมิใจในตนเอง ปรับตัวได้ ได้เลือกเรียนตามความชอบ ความถนัด ความสนใจของตนเอง ได้เรียนด้วยบทเรียนที่มีความสนุก แปลกใหม่ จูงใจ เร้าใจ และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งเมื่อผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขก็จะแสดงพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนมากขึ้น ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสฉาวิทยา อำเภอเสฉา จังหวัดนครราชสีมา วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้ามีดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนเสฉาวิทยา อำเภอเสฉา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2556 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าทั้งหมด 1,161 คน ประกอบด้วย

1.1.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 174 คน

1.1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 223 คน

1.1.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 224 คน

1.1.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 180 คน

1.1.5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 186 คน

1.1.6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 174 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสฉาวิทยา อำเภอเสฉา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2556 โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จำนวน 298 คน โดยคำนวณจาก สูตรของ Yamane จำแนกเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามสัดส่วนจำนวนนักเรียนแต่ละระดับชั้น ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระดับชั้น	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
มัธยมศึกษาปีที่ 1	174	45
มัธยมศึกษาปีที่ 2	223	57
มัธยมศึกษาปีที่ 3	224	57
มัธยมศึกษาปีที่ 4	180	46
มัธยมศึกษาปีที่ 5	186	48
มัธยมศึกษาปีที่ 6	174	45
รวม	1,161	298

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

2.1 ลักษณะเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยการศึกษาตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย ลักษณะครอบครัว ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้องในครอบครัว (รวมตัวนักเรียน) อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ รายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะรวมกันต่อเดือน

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบประเมินความสุขในการเรียน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2556 จากความรู้สึกที่เกิดจากการได้รับการยอมรับ ได้รับความมีเมตตา จริงใจ เอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน มีความรัก ภูมิใจในตนเองและปรับตัวได้ ได้เลือกเรียนตามความถนัดตามความสนใจ ได้เรียนบทเรียนสนุก แปลกใหม่

เข้าใจ และนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้ โดยเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารเพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถาม โดยการศึกษาคำรา ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน และการประเมินความสุขในการเรียน เพื่อเป็นกรอบแนวคิด กำหนดขอบเขตของเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.2 สร้างแบบสอบถาม และแบบประเมินความสุข โดยดำเนินการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนตามสภาพของนักเรียน สถานศึกษา สภาพปัจจุบัน และกรอบแนวคิดในการศึกษา

ก. แบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน ดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดนำมาสร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

ข. แบบสอบถาม ตอนที่ 3 แบบประเมินความสุขในการเรียน ดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดนำมาสร้างแบบประเมินความสุขในการเรียนฉบับร่างให้ครอบคลุมความสุขในการเรียน จากการได้รับการยอมรับ ได้รับการมีความเมตตา จริงใจ เอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน มีความรัก ภูมิใจในตนเองและปรับตัวได้ ได้เลือกเรียนตามความถนัดตามความสนใจ ได้เรียนบทเรียนสนุก แปลกใหม่ เข้าใจ และนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้ โดยเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert)

2.2.3 นำแบบสอบถามและแบบประเมินความสุขในการเรียนที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจนด้านภาษา และนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุง

2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.3.1 การตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามและแบบประเมินความสุขในการเรียนต้นแบบที่ปรับปรุงผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ นางเบญจวรรณ เมืองแสน นางสาวพูนศิริลักษณ์ สมทรัพย์เสถียร และนายสินสมุทร พลพันธ์

เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นหรือพิจารณาตัดสินใจว่า ในแต่ละปัจจัยมีความเหมาะสม และมีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียนของผู้เรียน โดยแสดงความคิดเห็นได้ 3 ระดับ คือ +1 (ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด) ระดับ 0 (ไม่แน่ใจ) และ -1 (ไม่ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด) และส่วนท้ายของข้อความนั้นๆ ผู้เชี่ยวชาญสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา โดยการนำผลรวมระดับความคิดเห็นหรือการตัดสินใจหารด้วยจำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดแล้วนำผลลัพธ์ที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์ดังนี้

1) ความตรงด้านเนื้อหาสูงกว่าหรือเท่ากับ .60 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียนของแบบสอบถามต้นแบบ

2) ความตรงด้านเนื้อหาน้อยกว่า .60 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียนของแบบสอบถามต้นแบบ ต้องปรับตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

นำผลการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.95 แสดงว่าแบบสอบถามมีความตรงด้านเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้

2.3.2 การนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (try-out) นำแบบสอบถามและแบบประเมินความสุขในการเรียนที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับนักเรียนโรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ผลดังนี้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 5 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยด้านผู้เรียน จำนวน 3 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .86

ปัจจัยด้านครอบครัว จำนวน 3 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .87

ปัจจัยด้านเพื่อน จำนวน 4 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .84

ปัจจัยด้านผู้สอน จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .86

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .85

ตอนที่ 3 แบบประเมินความสุขในการเรียน จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .91

2.4 การแปลความหมาย เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของความสุขในการเรียน ผู้ศึกษาใช้เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

2.4.1 แบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ข้อคำถามทางบวก

- 5 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนมาก
- 3 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนน้อย
- 1 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนน้อยที่สุด

ข้อคำถามทางลบ

- 5 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนน้อยที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนน้อย
- 3 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนมาก
- 1 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนมากที่สุด

2.4.2 แบบสอบถาม ตอนที่ 3 แบบประเมินความสุขในการเรียน เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ข้อคำถามทางบวก

- 5 หมายถึง มีความสุขในการเรียนมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสุขในการเรียนมาก
- 3 หมายถึง มีความสุขในการเรียนปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสุขในการเรียนน้อย
- 1 หมายถึง มีความสุขในการเรียนน้อยที่สุด

ข้อคำถามทางลบ

- 5 หมายถึง มีความสุขในการเรียนน้อยที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสุขในการเรียนน้อย
- 3 หมายถึง มีความสุขในการเรียนปานกลาง

2 หมายถึง มีความสุขในการเรียนมาก

1 หมายถึง มีความสุขในการเรียนมากที่สุด

2.4.3 การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของความสุขในการเรียน โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเป็น 5 ระดับ โดยพิจารณาคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด 2540) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง มีความสุขในการเรียนมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง มีความสุขในการเรียนมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง มีความสุขในการเรียนปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง มีความสุขในการเรียนน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง มีความสุขในการเรียนน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอเสด็จ จังหวัดนครราชสีมา เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในเดือนกันยายน 2556 จำนวน 298 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 298 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่ามีความสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นนำมาตรวจและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

4.2.1 วิเคราะห์ตัวแปรด้านชีวะสังคมเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย ลักษณะครอบครัว ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้องในครอบครัว อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ และรายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ กับความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอเสด็จ จังหวัดนครราชสีมา โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (Independent Sample) และระหว่างกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป (One Way ANOVA)

4.2.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กับความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (The Person Product Moment Correlation Coefficient)

4.2.3 วิเคราะห์ปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสุขในการเรียนกับตัวแปรอิสระสังคมด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย ลักษณะครอบครัว ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้องในครอบครัว อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ และรายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กับความสุขในการเรียน และศึกษาอำนาจพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จากปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ผู้วิจัยนำเสนอสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 นำเสนอค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรอิสระสังคมได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย ลักษณะครอบครัว ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้องในครอบครัว (รวมตัวนักเรียน) อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ รายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะรวมกันต่อเดือน

ตอนที่ 5 นำเสนอผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กับความสุขในการเรียนด้านการได้รับการยอมรับ การได้รับความมีเมตตา จริงใจ เอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน การมีความรัก ภูมิใจในตนเองและปรับตัวได้ การได้เลือกเรียนตามความถนัดตามความสนใจ การได้เรียนบทเรียนสนุก แปลกใหม่ เร้าใจ และการนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้

ตอนที่ 6 นำเสนอผลการศึกษาปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	=	จำนวนประชากร
\bar{x}	=	ค่าเฉลี่ย
S.D.	=	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	=	ค่าองศาความเป็นอิสระ
SS	=	ผลบวกกำลังสอง
MS	=	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง
R	=	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	=	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
$S.E._b$	=	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
$S.E._{est}$	=	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
b	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ
β	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน
a	=	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ
Y'	=	สมการพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสตรีคาทอลิก จังหวัดนครราชสีมา ในรูปคะแนนดิบ
Z'	=	สมการพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสตรีคาทอลิก จังหวัดนครราชสีมา ในรูปคะแนนมาตรฐาน
F	=	ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์ความแปรปรวนมากกว่าสองกลุ่ม
t	=	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความแตกต่างของ 2 กลุ่ม
Sig.	=	มีนัยสำคัญที่ระดับ
X_1	=	ปัจจัยด้านผู้เรียน
X_2	=	ปัจจัยด้านครอบครัว
X_3	=	ปัจจัยด้านเพื่อน
X_4	=	ปัจจัยด้านผู้สอน
X_5	=	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
Y_1	=	ความสุขในการเรียนจากการได้รับการยอมรับ

Y_2 = ความสุขในการเรียนจากการได้รับความมีเมตตา จริงใจ เอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน

Y_3 = ความสุขในการเรียนจากการมีความรัก ภูมิใจในตนเองและปรับตัวได้

Y_4 = ความสุขในการเรียนจากการได้เลือกเรียนตามความถนัดตามความสนใจ

Y_5 = ความสุขในการเรียนจากการได้เรียนบทเรียนสนุก แปลกใหม่ เร้าใจ

Y_6 = ความสุขในการเรียนจากการนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้

Y = ความสุขในการเรียน

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1,161 คน โดยผู้ให้ข้อมูลคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 298 คน ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อนำมาแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ยลักษณะครอบครัว ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้องในครอบครัว (รวมตัวนักเรียน) อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ (อาชีพที่เป็นที่มาของรายได้ส่วนใหญ่) รายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะรวมกันต่อเดือน (หมายถึงเงินเดือน เงินพิเศษ และเงินที่ได้รับจากงานหรือหน่วยงานต่างๆ ต่อเดือน) ดังรายละเอียดตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ความถี่ และร้อยละของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน	จำนวนคน (N)	ร้อยละ %
เพศ		
ชาย	119	39.93
หญิง	179	60.07
รวม	298	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน	จำนวนคน (N)	ร้อยละ %
อายุ		
12 ปี	15	5.03
13 ปี	42	14.09
14 ปี	54	18.12
15 ปี	53	17.79
16 ปี	48	16.11
17 ปี	37	12.42
18 ปี	46	15.44
19 ปี	3	1.01
รวม	298	100
ระดับการศึกษา		
ม.1	45	15.10
ม.2	57	19.13
ม.3	57	19.13
ม.4	46	15.44
ม.5	48	16.11
ม.6	45	15.10
รวม	298	100
ผลการเรียนเฉลี่ย		
0.00 – 1.00	32	10.74
1.01 – 2.00	66	22.15
2.01 – 3.00	99	33.22
3.01 – 4.00	101	33.89
รวม	298	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน	จำนวนคน (N)	ร้อยละ %
ลักษณะครอบครัว		
บิดา - มารดาอยู่ด้วยกัน	221	74.16
หย่าร้าง	41	13.76
อาศัยอยู่กับญาติ หรือมีผู้ อุปการะที่มีไม่ใช่บิดามารดา	36	12.08
รวม	298	100
ลำดับการเกิด		
คนที่ 1	121	40.60
คนที่ 2	122	40.95
คนที่ 3	38	12.75
คนที่ 4	13	4.36
คนที่ 5	4	1.34
รวม	298	100
จำนวนพี่น้องในครอบครัว (รวมตัวนักเรียน)		
1 คน	65	21.81
2 คน	134	44.97
3 คน	63	21.14
4 คน	28	9.40
5 คน	8	2.68
รวม	298	100
อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ (อาชีพที่เป็นที่มาของ รายได้ส่วนใหญ่)		
เกษตรกร	108	36.24
ค้าขาย	41	13.76
พนักงานบริษัทเอกชน/โรงงาน	37	12.41
ลูกจ้างประจำ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	30	10.07

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน	จำนวนคน (N)	ร้อยละ %
อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ (อาชีพที่เป็นที่มาของรายได้ส่วนใหญ่)		
รับจ้างทั่วไป	59	19.80
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	11	3.69
ข้าราชการ	7	2.35
ว่างงาน	5	1.68
รวม	298	100
รายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะรวมกันต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000	136	45.64
10,001 – 20,000	117	39.26
20,001 – 30,000	25	8.39
30,001 ขึ้นไป	20	6.71
รวม	298	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียน สีดาวินทยา อำเภอเสีดา จังหวัดนครราชสีมา เป็นเพศชาย ร้อยละ 39.93 เพศหญิง ร้อยละ 60.07 อายุส่วนใหญ่อยู่ที่ 14 ปี รองลงมา 15 ปี ร้อยละ 18.12 และ 17.79 ตามลำดับ นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ร้อยละ 19.13 ผลการเรียนเฉลี่ยมากที่สุด 3.01 – 4.00 รองลงมา 2.01 – 3.00 ร้อยละ 33.89 และ 33.22 ลักษณะครอบครัว บิดา – มารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 74.16 รองลงมาคือหย่าร้าง ร้อยละ 13.76 ลำดับ การเกิดส่วนใหญ่ เป็นคนที่ 2 ร้อยละ 40.95 รองลงมาคนที่ 1 ร้อยละ 40.60 จำนวนพี่น้องในครอบครัว (รวมตัวนักเรียน) ส่วนใหญ่มีพี่น้องในครอบครัวจำนวน 2 คน ร้อยละ 44.97 รองลงมา จำนวน 1 คน ร้อยละ 21.81 อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ (อาชีพที่เป็นที่มาของรายได้ส่วนใหญ่) ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 36.24 รองลงมาคือประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 19.80 รายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะรวมกันต่อเดือน (หมายถึงเงินเดือน เงินพิเศษ และเงินที่ได้รับ

จากงานหรือหน่วยงานต่างๆ ต่อเดือน) ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน รองลงมา 10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 45.64 และ 39.26 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และความสุขในการเรียน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัด นครราชสีมา

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน

ปัจจัยด้าน	S.D.	\bar{x}	การแปลความหมาย
ผู้เรียน	4.24	.60	มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนมากที่สุด
ครอบครัว	4.38	.65	มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนมากที่สุด
เพื่อน	3.81	.64	มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนมาก
ผู้สอน	3.92	.56	มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนมาก
สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	3.45	.67	มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนปานกลาง
ความสุขในการเรียน	3.86	.42	มีความสุขในการเรียนมาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.38 รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 4.24 ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนในระดับมากที่สุด ปัจจัยด้านผู้สอน และปัจจัยด้านเพื่อน มีค่าเฉลี่ย 3.92 และ 3.81 ตามลำดับ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.45 เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนในระดับปานกลาง และนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา มีความสุขในการเรียนเฉลี่ย 3.86 แสดงว่ามีความสุขในการเรียนอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรอิสระสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย ลักษณะครอบครัว ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้องในครอบครัว (รวมตัวนักเรียน) อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ รายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะรวมกันต่อเดือน

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ

เพศ	N	\bar{x}	SD.	t	Sig.
ชาย	119	3.81	.42	.292	.084
หญิง	179	3.90	.41		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.3 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา เพศชายกับเพศหญิงมีความสุขในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีความสุขในการเรียนเฉลี่ย 3.90 ซึ่งมากกว่าเพศชายที่มีความสุขในการเรียนเฉลี่ย 3.81

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุ

อายุ	N	\bar{x}	SD.	t	Sig.
12-15 ปี	164	3.95	.39	1.127	.000*
16-19 ปี	134	3.76	.43		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.4 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ช่วงอายุ 12-15 ปี กับช่วงอายุ 16-19 ปี มีความสุขในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีช่วงอายุ 12 – 15 ปี มีความสุขในการเรียนเฉลี่ย 3.95 ซึ่งมากกว่านักเรียนช่วงอายุ 16 – 19 ปี ที่มีความสุขในการเรียนเฉลี่ย 3.76

ตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนคน	S.D.	\bar{x}
ม.1	45	3.99	.41
ม.2	57	3.98	.41
ม.3	57	3.84	.33
ม.4	46	3.79	.49
ม.5	48	3.77	.39
ม.6	45	3.76	.43
รวม	298	3.86	.42

จากตารางที่ 4.5 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา มีความสุขในการเรียนมากที่สุดเฉลี่ย 3.99 ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา มีความสุขในการเรียนน้อยที่สุด โดยมีความสุขในการเรียนเฉลี่ย 3.76

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา
อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระดับการศึกษา					
ระหว่างกลุ่ม	5	2.641	.528	3.175	.008*
ภายในกลุ่ม	292	48.580	.166		
รวม	297	51.221			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.6 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่ศึกษาในระดับชั้นต่างกัน คือ ม.1, ม.2, ม.3, ม.4, ม.5 และ ม.6 มีความสุขในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย

ผลการเรียนเฉลี่ย	จำนวนคน	S.D.	\bar{x}
0.00 – 1.00	32	3.91	.33
1.01 – 2.00	66	3.76	.38
2.01 – 3.00	99	3.87	.42
3.01 – 4.00	101	3.92	.44
รวม	298	3.86	.42

จากตารางที่ 4.7 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเกรดเฉลี่ย 3.01 – 4.00 มีความสุขในการเรียนมากที่สุดเฉลี่ย 3.86 ส่วนนักเรียนที่มีความสุขในการเรียนน้อยที่สุดคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเกรดเฉลี่ย 1.01 – 2.00 โดยมีความสุขในการเรียนเฉลี่ย 3.76

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ผลการเรียนเฉลี่ย					
ระหว่างกลุ่ม	3	1.111	.370	2.172	.091
ภายในกลุ่ม	294	50.111	.170		
รวม	297	51.221			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่างกัน ซึ่งแบ่งเป็น 0.00 – 1.00, 1.01 – 2.00, 2.01 – 3.00 และ 3.01 – 4.00 มีความสุขในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามลักษณะครอบครัว

ลักษณะครอบครัว	จำนวนคน	\bar{X}	S.D.
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	221	3.87	.42
หย่าร้าง	41	3.83	.37
อาศัยอยู่กับญาติ/มีผู้อุปการะ	36	3.90	.42
รวม	298	3.86	.42

จากตารางที่ 4.9 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่อาศัยอยู่กับญาติ หรือมีผู้อุปการะที่ไม่ใช่บิดามารดา มีความสุขในการเรียนมากที่สุดเฉลี่ย 3.90 ส่วนนักเรียนที่มีความสุขในการเรียนน้อยที่สุดคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่บิดามารดาหย่าร้างกัน โดยมีความสุขในการเรียนเฉลี่ย 3.83

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามลักษณะครอบครัว

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ลักษณะครอบครัว					
ระหว่างกลุ่ม	2	.089	.044	.256	.774
ภายในกลุ่ม	295	51.132	.173		
รวม	297	51.221			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีลักษณะครอบครัวต่างกัน ซึ่งแบ่งเป็น บิดา-มารดา อยู่ด้วยกัน, หย่าร้าง และอาศัยอยู่กับญาติ หรือมีผู้อุปการะที่มีใช้บิดามารดา มีความสุขในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามลำดับการเกิด

ลำดับการเกิด	จำนวนคน	S.D.	\bar{x}
คนที่ 1	121	3.89	.40
คนที่ 2	122	3.82	.45
คนที่ 3 ขึ้นไป	55	3.90	.36
รวม	298	3.86	.42

จากตารางที่ 4.11 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีลำดับการเกิดเป็นคนที่ 3 ขึ้นไป มีความสุขในการเรียนมากที่สุดเฉลี่ย 3.90 ส่วนนักเรียนที่มีความสุขในการเรียนน้อยที่สุดคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีลำดับการเกิดเป็นคนที่ 2 โดยมีความสุขในการเรียนเฉลี่ย 3.82

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามลำดับการเกิด

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ลำดับการเกิด					
ระหว่างกลุ่ม	2	.361	.180	1.046	.352
ภายในกลุ่ม	295	50.860	.172		
รวม	297	51.221			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่ลำดับการเกิดต่างกัน ซึ่งแบ่งเป็นเกิดเป็นคนที่ 1, เกิดเป็นคนที่ 2 และเกิดเป็นคนที่ 3 ขึ้นไป มีความสุขในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามจำนวนพี่น้องในครอบครัว (รวมตัวนักเรียน)

จำนวนพี่น้องในครอบครัว	จำนวนคน	\bar{x}	S.D.
1 คน	65	3.86	.38
2 คน	134	3.83	.45
3 คน ขึ้นไป	99	3.92	.38
รวม	298	3.86	.42

จากตารางที่ 4.13 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีพี่น้องในครอบครัว (รวมตัวนักเรียน) จำนวน 3 คน ขึ้นไป มีความสุขในการเรียนมากที่สุดเฉลี่ย 3.92 ส่วนนักเรียนที่มีความสุขในการเรียนน้อยที่สุดคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีพี่น้องในครอบครัว (รวมตัวนักเรียน) จำนวน 2 คน โดยมีความสุขในการเรียนเฉลี่ย 3.83

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามจำนวนพี่น้อง (รวมตัวนักเรียน)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
จำนวนพี่น้อง (รวมตัวนักเรียน)					
ระหว่างกลุ่ม	2	.466	.233	1.354	.260
ภายในกลุ่ม	295	50.755	.172		
รวม	297	51.221			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีจำนวนพี่น้อง (รวมตัวนักเรียน) ต่างกัน ซึ่งแบ่งเป็นจำนวนพี่น้อง 1 คน, จำนวนพี่น้อง 2 คน และจำนวนพี่น้อง 3 คน ขึ้นไป มีความสุขในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ

อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ	X	จำนวนคน	S.D.
เกษตรกร	108	3.79	.43
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	52	3.87	.42
พนักงานบริษัทเอกชน/โรงงาน	37	4.00	.30
ลูกจ้างประจำ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการ	37	3.89	.41
รับจ้างทั่วไป/ว่างงาน	64	3.90	.42
รวม	298	3.86	.42

จากตารางที่ 4.15 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/โรงงาน มีความสุขในการ

เรียนมากที่สุดเฉลี่ย 4.00 ส่วนนักเรียนที่มีความสุขในการเรียนน้อยที่สุดคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร โดยมีความสุขในการเรียนเฉลี่ย 3.79

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ					
ระหว่างกลุ่ม	4	1.408	.352	2.071	.085
ภายในกลุ่ม	293	49.813	.170		
รวม	297	51.221			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่อาชีพของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะต่างกัน ซึ่งแบ่งเป็นเกษตรกร, ค้าขาย – ธุรกิจส่วนตัว, พนักงานบริษัท/โรงงาน, ลูกจ้างประจำ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการ และรับจ้างทั่วไป/ว่างงาน มีความสุขในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามรายได้ของบิดา มารดา หรือผู้อุปการะ

รายได้ของบิดามารดา/ผู้อุปการะ	จำนวนคน	S.D.	\bar{X}
ต่ำกว่า 10,000 บาท	136	3.79	.43
10,001 – 20,000 บาท	117	3.93	.40
20,001 บาท ขึ้นไป	45	3.93	.38
รวม	298	3.86	.42

จากตารางที่ 4.17 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่บิดามารดา/ผู้อุปการะมีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท และ 20,001 บาทขึ้นไป มีความสุขในการเรียนมากที่สุดเฉลี่ย 3.93 ส่วนนักเรียนที่มีความสุขในการเรียนน้อยที่สุดคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่บิดามารดา/ผู้อุปการะมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท โดยมีความสุขในการเรียนเฉลี่ย 3.79

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามรายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
รายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.478	.739	4.383	.013
ภายในกลุ่ม	295	49.743	.169		
รวม	297	51.221			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่รายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะต่างกัน ซึ่งแบ่งเป็นรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน, 10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน และ 20,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป มีความสุขในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กับความสุขในการเรียนการได้รับการยอมรับ การได้รับความมีเมตตา จริงใจ เอาใจใส่ให้นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน การมีความรัก ภูมิใจในตนเองและปรับตัวได้ การได้เลือกเรียนตามความถนัดตามความสนใจ การได้เรียนบทเรียนสนุก แปลกใหม่ ไร่ใจ และการนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้

ตารางที่ 4.19 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กับความสุขในการเรียน

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X _{SUM}	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y _{SUM}
X ₁	1.00	.557**	.319**	.363**	.238**	.553**	.293**	.284**	.056	.212**	.185**	.244**	.298**
X ₂		1.00	.326**	.341**	.222**	.541**	.270**	.298**	.009	.243**	.266**	.338**	.334**
X ₃			1.00	.230**	.145*	.454**	.143*	.188**	.086	.056	.153**	.089	.167**
X ₄				1.00	.500**	.821**	.341**	.404**	.105	.280**	.303**	.391**	.426**
X ₅					1.00	.811**	.320**	.445**	.104	.247**	.195**	.269**	.369**
X _{SUM}						1.00	.413**	.515**	.123**	.319**	.321**	.402**	.489**
Y ₁							1.00	.413**	.162**	.544**	.516**	.605**	.760**
Y ₂								1.00	.305**	.479**	.416**	.548**	.737**
Y ₃									1.00	.087	.198**	.058	.417**
Y ₄										1.00	.509**	.685**	.778**
Y ₅											1.00	.615**	.758**
Y ₆												1.00	.824**
Y _{SUM}													1.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

X₁ = ปัจจัยด้านผู้เรียน, X₂ = ปัจจัยด้านครอบครัว, X₃ = ปัจจัยด้านเพื่อน, X₄ = ปัจจัยด้านผู้สอน, X₅ = ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ, X_{SUM} = ปัจจัยรวม
 Y₁ = การได้รับการยอมรับ, Y₂ = การได้รับความมีเมตตา จริงใจ เอาใจใส่นักเรียนเท่าเทียมกัน, Y₃ = การมีความรัก ภูมิใจในตนเองและปรับตัวได้, Y₄ = การได้เลือกเรียนตามความถนัดตามความสนใจ, Y₅ = การได้เรียนบทเรียนสนุก แปลกใหม่ เข้าใจ, Y₆ = การนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้, Y_{SUM} = ความสุขในการเรียนโดยรวม

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการเรียน โดยรวม (Y_{SUM}) ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัด นครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านเพื่อน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียนจากการได้รับการยอมรับ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการเรียน (Y) ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการได้รับการยอมรับมี 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน (X_1) ด้านครอบครัว (X_2) ด้านผู้สอน (X_4) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_5) และปัจจัยรวม (X_{SUM}) ความสุขจากการได้รับความมีเมตตา จริงใจ เอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันมี 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน (X_1) ด้านครอบครัว (X_2) ด้านเพื่อน (X_3) ด้านผู้สอน (X_4) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_5) และปัจจัยรวม (X_{SUM}) ความสุขจากการได้เลือกเรียนตามความถนัดตามความสนใจมี 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน (X_1) ด้านครอบครัว (X_2) ด้านผู้สอน (X_4) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_5) และปัจจัยรวม (X_{SUM}) ความสุขจากการได้เรียนบทเรียนสนุก แปลกใหม่ ไร้ใจ มี 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน (X_1) ด้านครอบครัว (X_2) ด้านเพื่อน (X_3) ด้านผู้สอน (X_4) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_5) และปัจจัยรวม (X_{SUM}) ความสุขจากการนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน (X_1) ด้านครอบครัว (X_2) ด้านผู้สอน (X_4) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_5) และปัจจัยรวม (X_{SUM}) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุข โดยรวม (Y_{SUM}) มี 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน (X_1) ด้านครอบครัว (X_2) ด้านเพื่อน (X_3) ด้านผู้สอน (X_4) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_5) และปัจจัยรวม (X_{SUM})

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียนโดยรวม (Y_{SUM}) ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ความสุขด้านการมีความรัก ภูมิใจในตนเองและปรับตัวได้ มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน (X_1) ด้านครอบครัว (X_2) ด้านเพื่อน (X_3) ด้านผู้สอน (X_4) และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_5) ความสุขจากการได้เลือกเรียนตามความถนัดตามความสนใจ มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านเพื่อน (X_3) ความสุขจากการนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้ มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านเพื่อน (X_3)

ตอนที่ 6 นำเสนอผลการศึกษาปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 4.20 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
Regression	13.437	3	4.479	34.851*	.000
Residual	37.784	294	.129		
Total	51.221	297			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัย 3 ปัจจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิงเส้นได้

ตารางที่ 4.21 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัย	b	β	t	Sig.
X ₄	.189	.256	4.256*	.000
X ₄ X ₂	.129	.202	3.776*	.000
X ₄ X ₂ X ₅	.134	.215	3.718*	.000

$$a = 2.097$$

$$R = .512$$

$$R^2 = .262$$

$$S.E._{esty} = .35849$$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.21 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้สอน (X_4) ปัจจัยด้านครอบครัว (X_2) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_5) ปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 26.20 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (S.E._{esty}) .35849

นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้คะแนนดิบ ได้แก่

$$Y' = 2.097 + .189 X_4 + .129 X_2 + .134 X_5$$

สมการพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้คะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z' = .256Z_{X_4} + .202Z_{X_2} + .215Z_{X_5}$$

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ผู้ทำการวิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสามารถสรุปและอภิปรายผลดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เปรียบเทียบความสุขในการเรียนกับตัวแปรชีวะสังคมด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย ลักษณะครอบครัว ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้องในครอบครัว อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ และรายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะ
- 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านเพื่อน ด้านครอบครัว ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กับความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา
- 3) ศึกษาอำนาจพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา จากปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านเพื่อน ด้านครอบครัว ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1,161 คน โดยทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 298 คน และได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์คืน คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน จำนวน 30 ข้อ แบ่งปัจจัยเป็น 5 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยด้านผู้เรียน จำนวน 3 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .86
 ปัจจัยด้านครอบครัว จำนวน 3 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .87
 ปัจจัยด้านเพื่อน จำนวน 4 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .84
 ปัจจัยด้านผู้สอน จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .86
 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .85
 ตอนที่ 3 แบบประเมินความสุขในการเรียน จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเที่ยง
 เท่ากับ .91

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในเดือน
 กันยายน 2556 จำนวน 298 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 298 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าร้อยละ
 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรชี้วัดสังคมกับ
 ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัด
 นครราชสีมา โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม (Independent Sample)
 และระหว่างกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป (One Way ANOVA) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์
 ระหว่างปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
 กับความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัด
 นครราชสีมา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (The Person Product Moment
 Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน
 และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับ
 มัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้การวิเคราะห์การ
 ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

1.3 ผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอ
 สีดา จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก โดยความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
 โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีตัวแปรชี้วัดสังคมด้านเพศ ผลการเรียนเฉลี่ย
 ลักษณะครอบครัว ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้องในครอบครัว อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ
 และรายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะต่างกัน พบว่ามีความสุขในการเรียนไม่แตกต่างกันที่ระดับ
 นัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนตัวแปรชี้วัดสังคมด้านอายุ และระดับ

การศึกษาต่างกัน พบว่ามีความสุขในการเรียนแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการเรียน (Y) ที่ได้จากการได้รับการยอมรับ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านเพื่อน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการเรียน (Y) ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้จากการได้รับการยอมรับ การได้เลือกเรียนตามความถนัดตามความสนใจ การนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน (X_1) ปัจจัยด้านครอบครัว (X_2) ปัจจัยด้านผู้สอน (X_4) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_5) และปัจจัยรวม (X_{SUM}) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการเรียน (Y) ของนักเรียนที่ได้จากการได้รับความมีเมตตาจริงใจ เอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน การได้เรียนบทเรียนสนุก แปลกใหม่ ไร้ใจ และความสุขโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน (X_1) ปัจจัยด้านครอบครัว (X_2) ปัจจัยด้านเพื่อน (X_3) ปัจจัยด้านผู้สอน (X_4) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_5) และปัจจัยรวม (X_{SUM})

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการเรียน (Y) ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ได้จากการมีความรัก ภูมิใจในตนเอง และปรับตัวได้ มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน (X_1) ปัจจัยด้านครอบครัว (X_2) ปัจจัยด้านเพื่อน (X_3) ปัจจัยด้านผู้สอน (X_4) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_5) ส่วนความสุขจากการได้เลือกเรียนตามความถนัดตามความสนใจ และการนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้ มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านเพื่อน

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้สอน (X_4) ปัจจัยด้านครอบครัว (X_2) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (X_5) และปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 26.20 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ ($S.E._{esty}$) .35849 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่สาม

สมการพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่

สมการพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียน
สิดาวิทยา อำเภอสิดา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้คะแนนดิบ ได้แก่

$$Y' = 2.097 + .189 X_{4 \text{ ปัจจัยด้านผู้สอน}} + .129 X_{2 \text{ ปัจจัยด้านครอบครัว}} + .134 X_{5 \text{ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ}}$$

สมการพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียน
สิดาวิทยา อำเภอสิดา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้คะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z' = .256 Z_{X_{4 \text{ ปัจจัยด้านผู้สอน}}} + .202 Z_{X_{2 \text{ ปัจจัยด้านครอบครัว}}} + .215 Z_{X_{5 \text{ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ}}}$$

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสิดาวิทยา อำเภอสิดา จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก โดยความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสิดาวิทยา อำเภอสิดา จังหวัดนครราชสีมา ที่มีตัวแปรชีวะสังคมด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย ลักษณะครอบครัว ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้องในครอบครัว อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ และรายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะต่างกัน พบว่ามีความสุขในการเรียนไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนตัวแปรชีวะสังคมด้านอายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลให้นักเรียนมีความสุขแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับพงศมนัส บุศยประทีป (2555) ที่กล่าวว่าคนในแต่ละวัยมีความแตกต่างกันซึ่งรวมถึงพฤติกรรมที่แสดงออกด้วย โดยวัยที่แตกต่างกันไม่ได้แตกต่างกันแค่ลักษณะภายนอกแต่มีกลไกภายในที่แตกต่างกัน พฤติกรรมต่างๆ ก็จะแตกต่างกันไป โดยช่วงอายุ 13 – 18 ปี คือช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงที่น่าทึ่งเป็นช่วงเวลาของการก้าวจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างน่าอัศจรรย์ในทุกด้านทั้งพัฒนาการทางสติปัญญา พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสังคม (โจน อี เคอร์แลนน์: 2554) ตัวแปรชีวะสังคมด้านระดับชั้นที่ส่งผลให้นักเรียนที่ระดับชั้นต่างกันมีความสุขแตกต่างกัน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่แตกต่างตามระดับการศึกษา การจัดเวลาเรียน โครงสร้างเวลาเรียน และตัวชี้วัดชั้นปีของแต่ละกลุ่มสาระวิชา (กระทรวงศึกษาธิการ: 2551) ซึ่งแตกต่างกันตามพัฒนาการของ

นักเรียนในแต่ละช่วงอายุทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน รวมถึงทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีการสอน การวัดประเมินผล บรรยายทฤษฎีการเรียนการสอนที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านเพื่อน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ปัจจัยด้านเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการเรียนของผู้เรียนที่ได้รับจากการยอมรับ โดยเด็กแต่ละคนมีจุดเด่นจุดด้อยแตกต่างกันไปจากผู้อื่น มีความรู้สึก มีสมรรถนะ มีความสามารถเฉพาะตัว มีสิทธิได้รับการปฏิบัติอย่างมนุษย์คนหนึ่ง และควรมีโอกาสได้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองถนัดหรือสนใจ (กิตติวดี บุญชื้อ และคณะ 2540) กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้องและอาจนำพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวทางของตน กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้สมาชิกได้รู้จักแบบแผนการอยู่ร่วมกันในสังคม การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ การมีความเสมอภาค (ณรงค์ เสงี่ยมประชา: 2538) สอดคล้องกับการศึกษาของ วรรัตน์ กัจจนภรณ์ และคณะ (2550) พบว่านักเรียนที่เข้ากับเพื่อนในชั้นได้อย่างมีความสุข โดยให้ผู้เรียนปรับตัวเข้ากับเพื่อน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ในกลุ่ม ให้เพื่อนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานตนเอง มีการชมเชยและยกย่องเพื่อน มีความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงานนักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยทั้งหมดรวมกัน พยากรณ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมาได้ร้อยละ 26.20 โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านผู้สอน เป็นปัจจัยที่มีผลเป็นอันดับแรกที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าครูที่ยิ้มแย้มแจ่มใส พุดจาไพเราะ ให้กำลังใจนักเรียน มีความยุติธรรม สอนเก่ง มีความรู้ความชำนาญ มีเทคนิคในการสอนและสื่อการสอนที่หลากหลาย สามารถทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าองค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนของเด็กๆ ดำเนินไปอย่างมีความสุข ครูต้องมีเมตตา จริงใจ ครูเอาใจใส่ต่อเด็กทุกคน เท่าเทียมกัน มีความยุติธรรม มีอารมณ์มั่นคง สดชื่นแจ่มใส บทเรียนที่ใช้สนุก แปลกใหม่จูงใจให้ติดตาม บทเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (กิตติวดี บุญชื้อ และคณะ 2540) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อำไพ สุจริตกุล (2553) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่พึงปรารถนาไว้

ว่า ด้านความรู้ต้องรู้ในเนื้อหาที่สอน รู้ในวิชาชีพ รู้หน้าที่ทุกประการ มีทักษะในการสอน สร้างบรรยากาศในการเรียนให้นักเรียน ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง และมีคุณธรรม จริยธรรม ชัยวัฒน์ พันธุ์เสือ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยด้านผู้สอนที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข นั้นรวมถึงบุคลิกภาพ พฤติกรรมและเจตคติของผู้สอน ที่แสดงออกต่อผู้เรียนก็มีส่วน หากผู้สอน มีความเมตตา จริงใจ เข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียนไม่เลือกปฏิบัติผู้เรียนก็จะเกิดความปลอดภัยและ ใ่วางใจ ทำให้เกิดความรู้สึกสบายใจและพร้อมที่จะเรียนรู้ กิตยวดี บุญซื่อ และคณะ (2540) ได้ กล่าวถึงกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขว่า ควรเริ่มจาก บทเรียนที่ง่ายไปสู่ยาก วิธีการสอนที่สนุกไม่น่าเบื่อ ทุกขั้นตอนในการเรียนรู้มุ่งให้เกิดการพัฒนา และส่งเสริมกระบวนการคิด มีบทเรียนที่ไม่จำกัดสถานที่ มีกิจกรรมหลากหลายเปิดโอกาสให้ นักเรียนมีส่วนร่วม มีสื่อการเรียนที่เร้าใจ และมีการประเมินผลในภาพรวมมากกว่าการพิจารณา จากผลสอบทางวิชาการ สอดคล้องกับ บพิตร อิศระ (2550) ที่กล่าวไว้ว่า ถ้าครูส่งเสริมให้ นักเรียนเกิดคุณลักษณะภายในตนเอง โดยให้นักเรียนได้รู้ว่าตนเองมีเป้าหมายในชีวิต ส่งเสริมให้ นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ รู้จักปรับตัว โดยครูต้องให้การยอมรับนักเรียน ในด้านการจัดการ เรียนการสอนครูต้องจัดบทเรียนให้เหมาะสมและน่าสนใจ สร้างบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลาย มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและ ความสนใจ มีสื่อการสอน และมีการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง ซึ่งการจัดการเรียน การสอนในลักษณะนี้จะทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการเรียน สามารถนำความรู้ไป ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ที่กล่าวไว้ว่าผู้สอนต้องทำความเข้าใจระหว่างตัวผู้สอน กับบทเรียน ผู้สอนเอง ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออก ยอมรับสภาพผู้เรียน ให้กำลังใจ และช่วยเหลือ มีบทเรียนที่สนุกน่าสนใจ เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยมี บทเรียนในห้องเรียนที่น่าสนใจ มีกิจกรรมที่หลากหลาย

3.2 ปัจจัยด้านครอบครัว เป็นปัจจัยที่มีผลเป็นอันดับที่สองที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนที่มีครอบครัวมีความสุขอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง สามัคคีกัน ห่วงใยซึ่งกันและกัน ผู้ปกครองรับฟังความคิดเห็นของลูก ผู้ปกครองส่งเสริมให้ลูกมา โรงเรียน รักการเรียน และสนับสนุนเงินทุนสำหรับใช้จ่ายด้านการเรียนอย่างเต็มที่ เช่น ซื้อหนังสือ อ่านเพิ่มเติม ส่งเสริมให้เรียนพิเศษเพิ่มเติม เป็นต้น จะมีความสุขในการเรียน จากผลการศึกษา ของ จุติยา อลลิตร์สี (2551) พบว่าองค์ประกอบด้านการมีครอบครัวอบอุ่น ด้านการเป็นนักเรียน ที่ดี และด้านการมีเพื่อนดี เป็นองค์ประกอบที่ได้จากการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้

มีความสุข และสอดคล้องกับแนวคิดของ อูมาพร ตรังคสมบัติ (2543) กล่าวไว้ว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นอยู่กับตัวเด็กมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง อารมณ์ดีสดชื่น ไม่มีความกังวล ครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่าง พ่อ แม่ และลูก จะทำให้เด็กมีจิตใจดี สบายใจ มีสมาธิในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พ่อแม่ให้ความสำคัญกับการศึกษา สร้างแรงจูงใจกระตุ้นเด็กให้มีแรงจูงใจ และมีเป้าหมายในการเรียน สนับสนุนในเด็กมีโอกาสได้เรียนรู้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กเรียนได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการได้รับการยอมรับจากครอบครัว ให้ความรักความเข้าใจ ส่งเสริมให้นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ และสร้างให้นักเรียนได้ตระหนักถึงสิ่งที่เรียนรู้ที่จะต้องนำมาใช้ในชีวิตประจำวันนักเรียนก็จะเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข (บพิตรอิสระ: 2550) จากการศึกษาของวรรณดี กัจฉมาภรณ์ และคณะ (2550) พบว่านักเรียนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน บรรยากาศของความรักความอบอุ่นในครอบครัว การพูดคุยกันอย่างเปิดเผย และมีความเกี่ยวข้องกัน ในครอบครัว เช่น การทำกิจกรรมร่วมกัน การให้กำลังใจกัน เป็นปัจจัยที่ทำให้มีความสุขมากขึ้น ปริญา เรื่องทิพย์ (2550) ศึกษาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขพบว่า ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบด้านครอบครัวที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข ได้แก่ ให้ความสำคัญกับบุตรหลานไม่มองนักเรียนในแง่ร้าย ผู้ปกครองเข้าใจความเป็นวัยรุ่นของนักเรียน ให้คำยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จ ครอบครัวมีความสามัคคีกัน ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายและพอเพียง ไม่ดูค่าว่ากล่าว ตักเตือนอย่างมีเหตุผล หาเวลาว่างทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว ให้อภัยแก่นักเรียนเสมอเมื่อนักเรียนทำผิด ผู้ปกครองสนใจเรื่องการเรียนของบุตรหลาน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ไม่เข้มงวดเกินไป สนับสนุนในเรื่องการศึกษา โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าน้ำหนักสูงสุด คือ ให้ครอบครัวสามัคคีกัน

3.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นปัจจัยที่มีผลเป็นอันดับที่สามที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าลักษณะห้องเรียนที่สะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ บริเวณโรงเรียนร่มรื่น มีโรงอาหารสะอาด อาหารสะอาดถูกสุขลักษณะ มีบริการอินเทอร์เน็ต มีมาตรการควบคุมดูแลนักเรียน สามารถทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน ปริญา เรื่องทิพย์ (2552) ศึกษาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขพบว่าตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบด้านการบริหารและการจัดการโรงเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ได้แก่ โรงเรียนมีห้องเรียนห้องปฏิบัติการที่ทันสมัยและพร้อมใช้งาน โรงเรียนเป็นธรรมชาติและสะอาด ประภาพร ไตรนรินทร์ (2552) ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้สุขภาวะในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบด้านโภชนาการ สุขภาพ และสิ่งแวดล้อมดี มีตัวบ่งชี้สุขภาวะในโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมีที่จำหน่ายอาหารที่

สะอาด ถูกหลักอนามัย มีโรงอาหารที่สะอาดถูกสุขลักษณะและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน องค์ประกอบด้านการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน มีตัวบ่งชี้สุขภาวะในโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมีกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตให้กับนักเรียน โรงเรียนจัดตั้งชมรมสนับสนุนการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีตัวบ่งชี้สุขภาวะในโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างของผู้เรียน โรงเรียนจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงประสบการณ์จริงของผู้เรียน องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมสะอาด ปลอดภัยเอื้อต่อสุขภาพ มีตัวบ่งชี้สุขภาวะในโรงเรียน ได้แก่ สภาพทั่วไป ของโรงเรียนมีความปลอดภัย โรงเรียนมีสถานที่พักผ่อนออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาที่ปลอดภัยและเพียงพอ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนสะอาดและปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชัยวัฒน์ พันธุ์เสื่อ (2554) พบว่าด้านสภาพแวดล้อมนักเรียนมีความสุขในการเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงถึงความสามารถเข้าใจหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนของผู้บริหารรวมถึงงบประมาณ ระบบการบริหาร ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์และความพร้อมของอาคารสถานที่ บรรยากาศในห้องเรียนมีความปลอดภัย แสงเข้าถึง บริเวณโรงเรียนสะอาด สะดวกสบาย มีที่ให้พักผ่อนในช่วงพักกลางวัน และผลการศึกษาของฐิติยา อัลอิดริสี (2551) ที่พบว่าองค์ประกอบด้านการมีโรงเรียนน่าอยู่และน่าเรียน เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอเสด็จ จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ปัจจัยด้านเพื่อน โดยมีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนด้านการได้รับการยอมรับ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสด็จวิทยา อำเภอเสด็จ จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ดังนั้นผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลมาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายแนวทางการบริหาร การจัดการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ครูผู้สอน ควรเป็นผู้สร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับนักเรียนโดยการเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบ ครูผู้สอนควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ยอมรับ ให้เกียรติ ให้กำลังใจ

และต้องทำความเข้าใจพฤติกรรมบางอย่างหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนทำให้นักเรียนไว้วางใจและยอมรับครู พฤติกรรมที่เป็นปัญหาจะค่อยๆ ลดลง ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดตามความสนใจของตนเพื่อค้นหาตนเอง ด้านการเรียนการสอนครูผู้สอนควรใช้สื่อการเรียนการสอนที่สนุกแปลกใหม่ มีความน่าสนใจ เร้าใจให้อยากเรียน จัดการเรียนการสอนที่ไม่ได้จำกัดให้อยู่แต่ในห้องเรียน การประเมินผลควรเน้นเพื่อพัฒนาเด็กมากกว่าการเน้นผลการทดสอบทางวิชาการ โดยครูผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียนด้วย

2. ผู้บริหาร เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนทางด้านวิชาการ โดยผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำ มีความเข้าใจในหลักสูตร ให้การสนับสนุนทางด้านงบประมาณ นิเทศกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง เพื่อให้ครูผู้สอนพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ เป็นผู้ประสานงานกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วย

3. ผู้ปกครอง สมาชิกในครอบครัวควรให้การยอมรับ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจหรือตามความถนัดของตนเอง โดยครอบครัวเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือแนะนำจัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การใช้เวลาว่างอยู่ด้วยกันเพื่อพูดคุยหรือทำกิจกรรมร่วมกัน การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนเสริมหรือเรียนพิเศษ

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในปัจจัยอื่นๆ ที่อาจมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความสุขในการเรียน เช่น ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี เป็นต้น

2. ความมีการศึกษาความสุขในการเรียนแยกเป็นวิชาต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในการเรียนวิชานั้นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ (2538) *การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา*
กรุงเทพมหานคร กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- กรมสุขภาพจิต (2544) *รายงานการวิจัยการพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับ
ประชาชนไทย อายุ 12-60 ปี* กรุงเทพมหานคร วงศ์กมลโปรมโชน
_____ . (2556) *ความสุขสร้างได้ทุกวัย* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กระทรวงศึกษาธิการ (2551) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*
กรุงเทพมหานคร ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กิตติวดี บุญชื้อ และคณะ (2540) *ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข* กรุงเทพมหานคร
ไอเดียสแควร์
- จรรยา ทองถาวร (2536) *มนุษย์สัมพันธ์* กรุงเทพมหานคร อักษรพิพัฒน์
- จันทร์เพ็ญ ผางโยธา (2555) "ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ตามแนววิถีทฤษฎี
การเรียนรู้ที่มีความสุขที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1" วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- โจน อี เคอร์เรนท์ (2554) *การใช้วินัยเชิงบวกในการสอนและการจัดห้องเรียน: แนวทางปฏิบัติ
สำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย
- ชัยวัฒน์ พันธุ์เสื่อ (2554) "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1" วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ฐิติยา อัลอัครีสี (2552) "การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 3 ในจังหวัดปัตตานี" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การวิจัยและการประเมินผล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
- ณรงค์ เส็งประชา (2538) *วิถีไทย* กรุงเทพมหานคร ไอเดียสโตร์

- นันทนา น้ำฝน และคณะ (2551) "ความต้องการรูปแบบการสอนในการเรียนพยาบาล และ
ความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษาเอกชน" วิทยาลัย
เซนหลุยส์
- นันทวัน ทองพิทักษ์ และเสาวลักษณ์ ภูสมสาย (2551) "การศึกษาระดับความสุขในการเรียนรู้
จากการเสริมสร้างพลังสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี"
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- นิธิพัฒน์ เมฆจจร (2554) "จิตวิทยาเพื่อการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา" ใน *แนวคิด
ทางการแนะแนวและทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ประมวลชุดวิชา 25711* หน่วยที่
3 หน้า 3-25 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- บพิตร อิสระ (2550) "การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บุญชม ศรีสะอาด (2540) *การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาสน์
- ปริญญา เรืองทิพย์ (2550) "การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4" วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ประภาพร ไตรนิรันดร์ (2552) "การพัฒนาตัวบ่งชี้สุขภาวะในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน"
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ประสงค์ ปุกคำ (2554) "ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย"
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) *จิตวิทยาการศึกษา* กรุงเทพมหานคร ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ
- พงศ์มนัส บุศยประทีป (2555) *รู้ใจคนด้วยจิตวิทยาไม่ยาก* นนทบุรี ริงค์ บีคอนด์ บู้คส์
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542) *จิตวิทยาการศึกษา* กรุงเทพมหานคร พัฒนศึกษา
- มาลี จุฑา (2544) *การประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้* กรุงเทพมหานคร อักษราพัฒนา
ยนต์ ชุ่มจิต (2550) *ความเป็นครู* กรุงเทพมหานคร โอ เอส พรินติ้งเฮ้าส์
- วรรัตน์ กัจฉมาภรณ์ และคณะ (2550) "ระดับความสุขและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา
2549" *ศรีนครินทร์วารสาร* 22,3 (ตุลาคม): 254-260

- วัลภา สบายยิ่ง (2554) “สัมมนาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในครอบครัว” ใน
ประมวลสาระชุดวิชาการสัมมนาทางการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
หน่วยที่ 7 หน้า 21 – 22 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์
- วิชัย วรรณพุด (2547) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กรุงเทพมหานคร กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544) การเรียนรู้อย่างมีความสุข: สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้
กรุงเทพมหานคร สกายบุ๊กส์
- ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และคณะ (2555) คู่มือการวัดความสุขด้วยตนเอง นครปฐม สถาบันวิจัย
ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
- สมนึก วันดี (2551) "คุณลักษณะ ดี เก่ง มีความสุขของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 1" วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- สมพร สุทัศนีย์ (2542) มนุษย์สัมพันธ์ พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมบัติ ตาปัญญา (2554) คู่มือครูการสร้างวินัยเชิงบวกในโรงเรียน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สายสุรีย์ จุติกุล (2542) Helt กรุงเทพมหานคร กระทรวงสาธารณสุข
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและ
ลักษณะนิสัย: ศิลปะ ครตริ กีฬา กรุงเทพมหานคร
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด พิมพ์
ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร อรุณลาดพร้าว
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) เรียนอย่างนี้มีความสุข: บันทึกของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ
- สุวลักษณ์ มีชูทรัพย์ (2542) การบริหารการพยาบาล พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร จีรัชการพิมพ์
อภิชาติ พจน์จิราภรณ์ (2554) กิจกรรมแนะแนว 2 นนทบุรี เอ็มพันธ์

อุมพร ตรังคสมบัติ (2543) ปัญหาการเรียนและเทคนิคช่วยให้ลูกเรียนดี กรุงเทพมหานคร
ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว

อำไพ สุจริตกุล (2553) ลักษณะครูไทยที่พึงประสงค์ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Phelan. R.J. (1999) “The relationship between students and teacher perception of the
organization climate of their school”, *Dissertation Abstracts International* 59(7)

Ringer, D.B. (1998) “Facilitation and learning in a secondary school travel studies
program (Study abroad, Group learning)” *Dissertation Abstracts International*
58(10)

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ การค้นคว้าอิสระ

นางสุชีรา โพธิ์พันธ์ไม้

นักศึกษาระดับปริญญาโท แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

1. นางเบญจวรรณ เมืองแสน

สถานที่ทำงาน โรงเรียนสีดาวิทยา ตำบลโพนทอง อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา
 วุฒิการศึกษา การบริหารการศึกษา (ศษ.ม) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ รองผู้อำนวยการกลุ่มงานวิชาการ วิทยฐานะชำนาญ
 การพิเศษ โรงเรียนสีดาวิทยา ตำบลโพนทอง อำเภอสีดา
 จังหวัดนครราชสีมา

2. นางสาวพูนศิริลักษณ์ สมทรัพย์เสถียร

สถานที่ทำงาน โรงเรียนบุญวัฒนา ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว
 มหาวิทยาลัยนเรศวร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่สอนกิจกรรมแนะแนว
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบุญวัฒนา
 ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

3. นายสินสมุทร พลจันทร์

สถานที่ทำงาน โรงเรียนสีดาวิทยา ตำบลโพนทอง อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูชำนาญการ ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนกลุ่มสาระการ
 เรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม หัวหน้าโรงเรียนสีดาวิทยา
 ตำบลโพนทอง อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน
เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสฉวนวิทยา
อำเภอเสฉวน จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสฉวนวิทยา อำเภอเสฉวน จังหวัดนครราชสีมา
 แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน
 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
 ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน
 ตอนที่ 3 แบบประเมินความสุขในการเรียน
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามฉบับนี้ ไม่มีผลต่อผลการเรียนของนักเรียน โดยให้นักเรียน ประเมินปัจจัยแต่ละด้านว่ามีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนในระดับใด ซึ่งข้อมูลที่ได้อาจแตกต่างจากเพื่อน
3. ผลของการสอบถามข้อมูลในครั้งนี้ จะนำไปวิเคราะห์ปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเสฉวนวิทยา อำเภอเสฉวน จังหวัดนครราชสีมา ต่อไป

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

นางสุชีรา โพธิ์พันธ์ไม้

นักศึกษาระดับปริญญาโท แผนกวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่กำหนดให้ตามสถานะความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี
3. ระดับการศึกษา

☐ ม.1	☐ ม.2	☐ ม.3
☐ ม.4	☐ ม.5	☐ ม.6
4. ผลการเรียนเฉลี่ย

☐ 0.00 – 1.00	☐ 1.01 – 2.00
☐ 2.01 – 3.00	☐ 3.01 – 4.00
5. ลักษณะครอบครัว
 - บิดา – มารดา อยู่ด้วยกัน
 - หย่าร้าง
 - อาศัยอยู่กับญาติ หรือมีผู้อุปการะที่ไม่ใช่บิดามารดา
6. ลำดับการเกิด
 - คนที่ 1 คนที่ 2 คนที่ 3 อื่นๆ.....
7. จำนวนพี่น้องในครอบครัว (รวมตัวนักเรียน)
 - 1 คน 2 คน 3 คน อื่นๆ.....
8. อาชีพหลักของผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ (อาชีพที่เป็นที่มาของรายได้ส่วนใหญ่)

☐ เกษตรกร	☐ รับจ้างทั่วไป
☐ ค้าขาย	☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว
☐ พนักงานบริษัทเอกชน/โรงงาน	☐ ข้าราชการ
☐ ลูกจ้างประจำ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ อื่นๆ.....
9. รายได้ของบิดามารดาหรือผู้อุปการะรวมกันต่อเดือน (หมายถึงเงินเดือน เงินพิเศษ และเงินที่ได้รับจากงานหรือหน่วยงานต่างๆ ต่อเดือน)
 - ต่ำกว่า 10,000 บาท
 - 10,001 บาท - 20,000 บาท
 - 20,001 บาท - 30,000 บาท
 - 30,001 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน มีจำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความสุขในการเรียนมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสุขในการเรียนมาก
- 3 หมายถึง มีความสุขในการเรียนปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสุขในการเรียนน้อย
- 1 หมายถึง มีความสุขในการเรียนน้อยที่สุด

โดยให้นักเรียนพิจารณาปัจจัยในแต่ละข้อต่อไปนี้ว่ามีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่กำหนดให้ตามระดับความสุขในการเรียนของนักเรียน

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ ที่	ปัจจัย	ระดับความสุขในการเรียน				
		5	4	3	2	1
1	นักเรียนชอบ และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน	☒	☐	☐	☐	☐

จากตัวอย่าง นักเรียนมีความสุขในการเรียนมากที่สุด หากนักเรียนชอบวิชาที่เรียนและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน

แบบสอบถามปัจจัยด้านผู้เรียน

ข้อ ที่	ปัจจัย	ระดับความสุขในการเรียน				
		5	4	3	2	1
1	นักเรียนร่าเริง แจ่มใส ไม่เครียด และดีใจ เมื่อมาโรงเรียน					
2	นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์					
3	นักเรียนเรียนอย่างมีเป้าหมายและรู้จุดมุ่งหมายในการเรียนของตนเอง					

แบบสอบถามปัจจัยด้านครอบครัว

ข้อ ที่	ปัจจัย	ระดับความสุขในการเรียน				
		5	4	3	2	1
1	ครอบครัวมีความอบอุ่น รักใคร่ ประองดอง สามัคคีกัน ห่วงใยซึ่งกันและกัน					
2	ผู้ปกครองรับฟังความคิดเห็นของลูก					
3	ผู้ปกครองส่งเสริมให้ลูกมาโรงเรียน รักการเรียน และ สนับสนุนเงินทุนสำหรับใช้จ่ายด้านการเรียนอย่างเต็มที่ เช่น ซื้อหนังสืออ่านเพิ่มเติม ส่งเสริมให้เรียนพิเศษ เพิ่มเติม เป็นต้น					

แบบสอบถามปัจจัยด้านเพื่อน

ข้อ ที่	ปัจจัย	ระดับความสุขในการเรียน				
		5	4	3	2	1
1	นักเรียนไม่มีเพื่อนสนิทที่สามารถพูดคุยได้ทุกเรื่อง					
2	เพื่อนในห้องเรียนมีความสามัคคีกัน ช่วยเหลือกันเสมอ					
3	นักเรียนมีเพื่อนนิสัยดี ตั้งใจเรียน มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ สามารถตักเตือนกันและเป็นที่ ปรึกษาได้					
4	นักเรียนมีเพื่อนที่ชอบหนีเรียนเป็นประจำ					

แบบสอบถามปัจจัยด้านผู้สอน

ข้อ ที่	ปัจจัย	ระดับความสุขในการเรียน				
		5	4	3	2	1
1	ครูยิ้มแย้มแจ่มใส มีอัธยาศัยดี เป็นกันเองกับนักเรียน					
2	ครูมีกิริยาเรียบร้อย พุดจาไพเราะ ไม่จู้บ่น ไม่พุดมาก ไม่พุดประชด ไม่คู้ ไม่ใจร้อน					
3	ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน					
4	ครูชมเชย และให้กำลังใจนักเรียนด้วยความจริงใจ					
5	ครูปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนด้วยความยุติธรรม ไม่ลำเอียง					
6	ครูมีความขยัน อดทน ไม่ย่อท้อต่อการทำงาน					
7	ครูสอนแต่เนื้อหาในหนังสือเรียน					
8	ครูสอนเก่ง มีทักษะในการสื่อสารและการถ่ายทอดเนื้อหาเข้าใจง่าย					
9	ครูมีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาที่ตนเองสอนเป็นอย่างดี					
10	ครูมีเทคนิคการสอน แหล่งการเรียนรู้ สื่อการสอนที่หลากหลาย และน่าสนใจ เช่น เกม หรือกิจกรรม สนุกๆ					

แบบสอบถามปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ข้อ ที่	ปัจจัย	ระดับความสุขในการเรียน				
		5	4	3	2	1
1	บรรยากาศในห้องเรียนปลอดโปร่ง สะอาด แสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก					
2	มีสื่อ อุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนเพียงพอ และสามารถใช้งานได้ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ ลำโพง เป็นต้น					
3	มีห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้สำหรับนั่งเรียน เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
4	บริเวณโรงเรียนมีภูมิทัศน์สวยงาม มีต้นไม้ร่มรื่น สะอาด มีที่นั่งพักผ่อน มีห้องน้ำเพียงพอ และไม่ส่งกลิ่นเหม็น					
5	โรงเรียนมีโรงอาหารที่สะอาด มีบริเวณสำหรับนั่งรับประทานอาหารเช้า จำหน่ายอาหารในราคาที่ไม่สูงเกินไป มีอาหารให้เลือกหลากหลาย รสชาติอาหารอร่อย ถูกสุขอนามัย					
6	ขณะเรียนมีเสียงรบกวนจากภายนอกห้องเรียน					
7	โรงเรียนมีบริการอินเทอร์เน็ตอย่างทั่วถึงและรวดเร็ว					
8	โรงเรียนมีมาตรการในการกำกับดูแล และควบคุมความปลอดภัย ระเบียบวินัยของนักเรียนเข้มงวดเป็นอย่างยิ่ง					
9	โรงเรียนมีห้อง สถานที่ สำหรับให้นักเรียนเรียน และทำกิจกรรมเพียงพอ และใช้งานได้จริง เช่น ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกาย					
10	โรงเรียนมีห้องสมุดน่าอ่าน มีหนังสือเพียงพอ					

ตอนที่ 3 แบบประเมินความสุขในการเรียน

คำชี้แจง แบบประเมินความสุขในการเรียน ประกอบด้วยประโยคที่มีข้อความเกี่ยวกับความรู้สึกที่เกี่ยวกับการเรียนอย่างมีความสุขในลักษณะต่าง จำนวน 30 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความสุขในการเรียนมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสุขในการเรียนมาก
- 3 หมายถึง มีความสุขในการเรียนปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสุขในการเรียนน้อย
- 1 หมายถึง มีความสุขในการเรียนน้อยที่สุด

โดยให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อต่อไปนี้เป็นว่าตรงกับความสุขในการเรียนของนักเรียนในระดับใด ซึ่งไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความสุขในการเรียนที่กำหนดให้

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความสุขในการเรียน				
		5	4	3	2	1
การได้รับการยอมรับ						
1	ข้าพเจ้ามีความมั่นใจเมื่อครูเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น					
2	ข้าพเจ้ากับเพื่อนๆ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
3	ข้าพเจ้ารู้สึกกังวลเมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม					
4	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ					
5	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อได้มาโรงเรียน					
การได้รับความเมตตา จริงใจ เอาใจใส่เท่าเทียมกัน						
6	ข้าพเจ้าได้รับการเอาใจใส่จากครูเท่าเทียมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน					
7	ข้าพเจ้ารู้สึกรัก ผูกพัน กับครูและโรงเรียน					
8	ข้าพเจ้าไม่กล้าถามครูเมื่อมีข้อสงสัยในบทเรียน					
9	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อได้รับคำชมเชยจากครู					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความสุขในการเรียน				
		5	4	3	2	1
การได้รับความเมตตา จริงใจ เอาใจใส่เท่าเทียมกัน (ต่อ)						
10	ข้าพเจ้ารู้สึกมั่นใจในการแก้ไขปัญหา เมื่อได้รับคำแนะนำจากครู					
มีความรัก ภูมิใจในตนเอง และปรับตัวได้						
11	ข้าพเจ้ากังวลเมื่อครูให้การบ้าน					
12	ข้าพเจ้าพอใจในผลการเรียนของตนเอง					
13	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองเรียนไม่เก่ง					
14	ข้าพเจ้าไม่มีความมั่นใจในการทำข้อสอบ					
15	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อได้รับการช่วยเหลือ และสนับสนุนจากผู้ปกครอง					
การได้เลือกเรียนตามความถนัดตามความสนใจ						
16	ข้าพเจ้าภูมิใจในผลงานที่ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง					
17	ข้าพเจ้าชอบวิชาที่เรียน					
18	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจที่ได้ทำกิจกรรมที่ชอบ และใช้ความคิดสร้างสรรค์					
19	ข้าพเจ้าสนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น การประกวดร้องเพลงลูกทุ่ง การประกวดวาดภาพ กิจกรรมทัศนศึกษา					
20	ข้าพเจ้าได้เลือกเรียนกิจกรรมชุมนุมตามความสนใจ					
การได้เรียนด้วยความสนุก แปลกใหม่ เร้าใจ						
21	ข้าพเจ้าไม่ชอบการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน					
22	ข้าพเจ้าชอบเทคนิค และวิธีการสอนของครู					
23	ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกเมื่อได้ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน					
24	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อมีวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้					
25	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อได้เรียนด้วยสื่อการสอนที่แปลกใหม่น่าสนใจ และมีความหลากหลาย					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความสูงในการเรียน				
		5	4	3	2	1
นำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้						
26	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อได้ช่วยเหลือเพื่อนๆ					
27	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจเมื่อแก้ปัญหาเรื่องการเรียนรู้ได้					
28	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อตอบคำถามถูกต้อง					
29	ข้าพเจ้านำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้					
30	ข้าพเจ้ามีความมั่นใจเมื่อต้องอธิบายเนื้อหาสิ่งที่เรียนให้เพื่อนฟัง					

ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน

แบบสอบถามปัจจัยด้านผู้เรียน

ข้อ ที่	คำถาม ด้าน	ปัจจัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	การแปลผล
			1	2	3		
1	+	นักเรียนร่าเริง แจ่มใส ไม่เครียด และดีใจเมื่อมาโรงเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	+	นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	+	นักเรียนเรียนอย่างมีเป้าหมายและรู้ จุดมุ่งหมายในการเรียนของตนเอง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

แบบสอบถามปัจจัยด้านครอบครัว

ข้อ ที่	คำถาม ด้าน	ปัจจัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	การแปลผล
			1	2	3		
1	+	ครอบครัวมีความอบอุ่น รักใคร่ ปรองดอง สามัคคีกัน ห่วงใยซึ่งกัน และกัน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	+	ผู้ปกครองรับฟังความคิดเห็นของลูก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	+	ผู้ปกครองส่งเสริมให้ลูกมาโรงเรียน รักการเรียน และสนับสนุนเงินทุน สำหรับใช้จ่ายด้านการเรียนอย่าง เต็มที่ เช่น ซื้อหนังสืออ่านเพิ่มเติม ส่งเสริมให้เรียนพิเศษเพิ่มเติม เป็นต้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

แบบสอบถามปัจจัยด้านเพื่อน

ข้อ ที่	คำถาม ด้าน	ปัจจัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	การแปลผล
			1	2	3		
1	-	นักเรียนไม่มีเพื่อนสนิทที่สามารถ พูดคุยได้ทุกเรื่อง	0	+1	+1	.67	ใช้ได้
2	+	เพื่อนในห้องเรียนมีความสามัคคีกัน ช่วยเหลือกันเสมอ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	+	นักเรียนมีเพื่อนนิสัยดี ตั้งใจเรียน มี ระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ สามารถเตือนกันได้ เป็นที่ปรึกษาได้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	-	นักเรียนมีเพื่อนที่ชอบหนีเรียนเป็น ประจำ	0	+1	+1	.67	ใช้ได้

แบบสอบถามปัจจัยด้านผู้สอน

ข้อ ที่	คำถาม ด้าน	ปัจจัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	การแปลผล
			1	2	3		
1	+	ครูยิ้มแย้มแจ่มใส มีอัธยาศัยดี เป็น กันเองกับนักเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	+	ครูมีกิริยาเรียบร้อย พูดจาไพเราะ ไม่จู้จี้ ไม่พูดมาก ไม่พูดประชด ไม่ดุ ไม่ใจร้อน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	+	ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ที่ดีแก่นักเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	+	ครูชมเชย และให้กำลังใจนักเรียน ด้วยความจริงใจ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	+	ครูปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนด้วย ความยุติธรรม ไม่ลำเอียง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	+	ครูมีความขยัน อดทน ไม่ย่อท้อต่อ การทำงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	-	ครูสอนแต่เนื้อหาในหนังสือเรียน	0	+1	+1	.67	ใช้ได้

แบบสอบถามปัจจัยด้านผู้สอน (ต่อ)

ข้อ ที่	คำถาม ด้าน	ปัจจัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	การแปลผล
			1	2	3		
8	+	ครูสอนดี มีทักษะในการสื่อสาร และการถ่ายทอดเนื้อหาเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9	+	ครูมีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชา ที่ตนเองสอนเป็นอย่างดี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10	+	ครูมีเทคนิคการสอน แหล่งการ เรียนรู้ สื่อการสอนที่หลากหลาย และน่าสนใจ เช่น เกม หรือ กิจกรรมสนุกๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

แบบสอบถามปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ข้อ ที่	คำถาม ด้าน	ปัจจัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	การแปลผล
			1	2	3		
1	+	บรรยากาศในห้องเรียนปลอดโปร่ง สะอาด แสงสว่างเพียงพอ อากาศ ถ่ายเทได้สะดวก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	+	มีสื่อ อุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนการ สอนเพียงพอ และสามารถใช้งาน ได้ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ ลำโพง เป็นต้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	+	มีห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้สำหรับนั่ง เรียน เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	+	บริเวณโรงเรียนมีภูมิทัศน์สวยงาม มีต้นไม้ร่มรื่น สะอาด มีที่นั่ง พักผ่อน มีห้องน้ำเพียงพอ และไม่ ส่งกลิ่นเหม็น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

แบบสอบถามปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (ต่อ)

ข้อ ที่	คำถาม ด้าน	ปัจจัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	การแปลผล
			1	2	3		
5	+	โรงเรียนมีโรงอาหารที่สะอาด มีบริเวณสำหรับนั่งรับประทานอาหารเพียงพอ จำหน่ายอาหารในราคาที่ไม่สูงเกินไป มีอาหารให้เลือกหลากหลายรสชาติอาหารอร่อย ถูกสุขอนามัย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	-	ขณะเรียนมีเสียงรบกวนจากภายนอกห้องเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	+	โรงเรียนมีบริการอินเทอร์เน็ตอย่างทั่วถึงและรวดเร็ว	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8	-	โรงเรียนมีมาตรการในการกำกับดูแลและควบคุมความปลอดภัย ระเบียบวินัยของนักเรียนเข้มงวดเป็นอย่างยิ่ง	0	+1	+1	.67	ใช้ได้
9	+	โรงเรียนมีห้อง สถานที่ สำหรับให้นักเรียนเรียน และทำกิจกรรมเพียงพอและใช้งานได้จริง เช่น ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ สนามกีฬาสำหรับออกกำลังกาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10	+	โรงเรียนมีห้องสมุดและ มีหนังสือเพียงพอกับความต้องการของนักเรียน	0	+1	+1	.67	ใช้ได้

ตอนที่ 3 แบบประเมินความสุขในการเรียน

ข้อ ที่	คำถาม ด้าน	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	การแปลผล
			1	2	3		
การได้รับการยอมรับ							
1	+	ข้าพเจ้ามีความมั่นใจเมื่อครูเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2	+	ข้าพเจ้ากับเพื่อนๆ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3	-	ข้าพเจ้ารู้สึกกังวลเมื่อได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4	+	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5	+	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อได้มาโรงเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
การได้รับความเมตตา จริงใจ เอาใจใส่เท่าเทียมกัน							
6	+	ข้าพเจ้าได้รับการเอาใจใส่จากครูเท่าเทียมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	+	ข้าพเจ้ารู้สึกรัก ผูกพัน กับครูและโรงเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8	-	ข้าพเจ้าไม่กล้าถามครูเมื่อมีข้อสงสัยในบทเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
9	+	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อได้รับคำชมเชยจากครู	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10	+	ข้าพเจ้ารู้สึกมั่นใจในการแก้ไขปัญหาเมื่อได้รับคำแนะนำจากครู					
มีความรัก ภูมิใจในตนเอง และปรับตัวได้							
11	-	ข้าพเจ้ากังวลเมื่อครูให้การบ้าน	0	+1	+1	.67	ใช้ได้
12	+	ข้าพเจ้าพอใจในผลการเรียนของตนเอง					
13	-	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองเรียนไม่เก่ง	0	+1	+1	.67	ใช้ได้

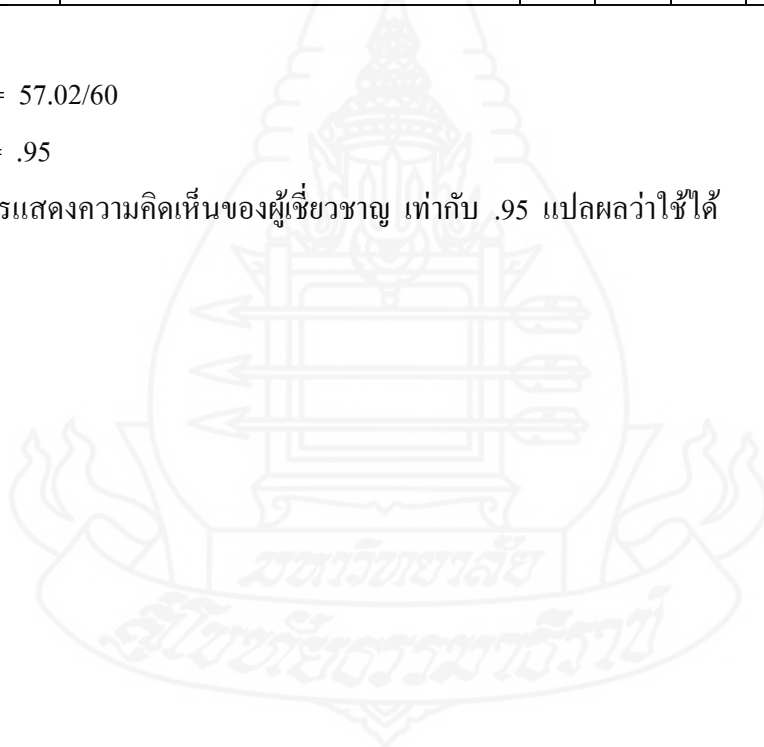
ข้อ ที่	คำถาม ด้าน	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	การ แปลผล
			1	2	3		
มีความรัก ภูมิใจในตนเอง และปรับตัวได้ (ต่อ)							
14	-	ข้าพเจ้าไม่มั่นใจในการสอบ	0	+1	0	.33	ปรับปรุง
15	+	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อได้รับการช่วยเหลือ และสนับสนุนจากผู้ปกครอง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
การได้เลือกเรียนตามความถนัดตามความสนใจ							
16	+	ข้าพเจ้าภูมิใจในผลงานที่ลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
17	+	ข้าพเจ้าชอบวิชาที่เรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
18	+	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจที่ได้ทำกิจกรรมที่ชอบ และใช้ความคิดสร้างสรรค์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
19	+	ข้าพเจ้าสนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ โรงเรียนจัดขึ้น เช่น การประกวดร้อง เพลงลูกทุ่ง การประกวดวาดภาพ กิจกรรมทัศนศึกษา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
20	+	ข้าพเจ้าได้เลือกเรียนกิจกรรมชุมชน ตามความสนใจ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
การได้เรียนด้วยความสนุก แปลกใหม่ ไร้ใจ							
21	-	ข้าพเจ้าไม่ชอบการนำเสนองานหน้า ชั้นเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
22	+	ข้าพเจ้าชอบเทคนิค และวิธีการสอน ของครู	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
23	+	ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกเมื่อได้ทำกิจกรรม กลุ่มร่วมกับเพื่อน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
24	+	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อมีวิทยากรภายนอก มาให้ความรู้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
25	+	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อได้เรียนด้วยสื่อ การสอนที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และ มีความหลากหลาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	คำถาม ด้าน	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	การ แปลผล
			1	2	3		
นำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้							
26	+	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อได้ช่วยเหลือเพื่อนๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
27	+	ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจเมื่อแก้ปัญหาเรื่อง การเรียนได้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
28	+	ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจเมื่อตอบคำถามถูกต้อง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
29	+	ข้าพเจ้านำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์ ได้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
30	+	ข้าพเจ้ามีความมั่นใจเมื่อต้องอธิบาย เนื้อหาสิ่งที่เรียนให้เพื่อนฟัง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ค่า IOC = 57.02/60

= .95

สรุปผลการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ .95 แปลผลว่าใช้ได้

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสุชีรา โพธิ์พันธ์ไม้
วัน เดือน ปีเกิด	23 มีนาคม 2525
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
ประวัติการศึกษา	วท.บ. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา
ตำแหน่ง	ครู คศ.1

